

APRIL 1989, ŠTEVILKA 4

Vrtec po meri otroka

Izbral sem si naslov, ki je sodoben, sicer v tem času izrabljen, a nas le vznemiri in spodbudi k razmišljanju.

O naših »ljubih otročičkih« večkrat modrujemo, da so naša sreča, naše bogastvo, naša prihodnost in še bi se kaj našlo. V življenju pa je tako, da nam zdravniki, pa tudi preprosti ljudje z malo zdrave »kmečke pameti« dopovedujejo, da so ti naši otroci v bistvu »objekt« naših neizpoljenih želja, ki bi jih radi preko njih uresničili.

Obsedeni in obremenjeni smo s spoznanjem, da mora otrok veliko znati, biti miren, se znati prilagajati in imeti v šoli odlične ocene. To so seveda tudi zahteve današnjega časa, in vsa naša vzgojna prizadevanja so usmerjena k tem ciljem.

V življenju pa je drugače, žrtve teh naših stremljenj so otroci, ki so osebno moteni in teh ciljev ne morejo doseči, ker so bili vzgojeni po tirnicah, ki smo jih trasirali odrasli in pri tem smo na otroke kratko malo pozabili. Vzgoja »ustvarjalnega otroka« ni tako enostavna zadeva. To je vrednota, ki se privzga v sproščnem vzdušju, brez storilnostnih pritiskov in v primernih pogojih dela.

Splošna usmeritev v predšolski vzgoji je jasna. Prevladuje koncept permisivne vzgoje (sproščene vzgoje), osnovna metoda vzgajanja je igra ob uporabi skupinske in individualne oblike.

V igri osvaja otrok nova spoznanja, oblikuje odnose in privzga vrednote. Naš vzgojni stik se odreka usmerjenim zaposlitvam, sodobni vzgojitelj mora imeti dovolj metodičnega znanja, biti mora organizator ter pripravljen sodelovati v teamskem načrtovanju, kjer so pomembne zlasti materialne priprave ter urejeni delovni pogoji. Pomemben dejavnik v tej vzgojni interakciji so starši. Iščemo oblike sodelovanja, kjer se bodo aktivno vključili v vzgojno delo. Čas, ki ga doma starši preživijo z otrokom, je vse krajši, zato je prav, da ga intenzivno izkoristijo za ustvarjanje toplih človeških odnosov ter da otroka odrgajo komunikacijskim vplivom (TV, kasete) in da čas doma čim bolj umirjeno preživijo. Cilj vzgojiteljev in staršev naj bo ustvariti otroku srečno otroštvo, otrok ima pravico **BITI OTROK**, zato otroško srečo uživajmo skupaj, skupaj se bomo trudili, da bo naš vrtec postajal vrtec po meri otroka.

Franc Končar

1. maja vsi na Sitarjevec

Tudi letos bo občinski sindikalni svet organiziral prvomajsko srečanje na Sitarjevcu. Družabni del srečanja bo izvedlo gasilsko društvo Litija, ki bo na Sitarjevcu uredilo vse potrebno, da se bodo vsi udeleženci kar najbolje počutili.

Srečanje se bo pričelo ob 10. uri, ko bo vse navzoče pozdravil predsednik OSS ZSS Litija tovariš Janez Izlakar. Temu bo sledil kulturni program in družabni del. Vabljeni!

Ob 27. aprilu — dnevu OF
 in 1. maju — prazniku dela

ČESTITAJO

vsem delovnim ljudem
 in občanom

družbenopolitične organizacije in skupščina občine Litija.
 Čestitkam se pridružuje tudi naše uredništvo!

Promenadni koncert Sindikalnega pihalnega orkestra Litija v počastitev ustanovitve OF in 1. maja bo v torek, 25. aprila 1989, ob 18. uri na Valvasorjevi ploščadi pred kmetijsko zadrugo Litija.

2. aprila, ko smo se v Sloveniji izjavljali o članu predsedstva SFRJ iz Slovenije — kandidata sta bila ing. Marko Bulc in dr. Janez Drnovšek — so prvič prišli na volišča tudi nekateri mladi iz naše občine.

Tudi pri nas je največ glasov dobil dr. Janez Drnovšek.

Foto: M. Šušteršič

Nekaj poudarkov iz informacije o uresničevanju re

Materialni okviri razvoja

1. Splošni pogoji, v katerih je potekalo uresničevanje resolucijskih usmeritev

Za prvo polovico leta 1988 je značilno, da se je gospodarska situacija zaradi podaljšanja ukrepov zveznega izvršnega sveta iz novembra 1987 še bolj zaostрила. Zamrznitev cen določenih proizvodov je večino naših organizacij združenega dela pripeljala na rob rentabilnosti. Upadanju povpraševanja na domačem tržišču zaradi padca kupne moči prebivalstva se je pridružila še neučinkovita ekonomska politika in neustrezne sistemske spremembe. Likvidnostne težave je gospodarstvo skušalo prebroditi z najemanjem dragih kreditov. Investicije so realno padle, saj so organizacije združenega dela razpolagale s čedalje manjšimi lastnimi sredstvi za njihovo izvedbo. Interesa za najemanje kreditov ob izredno visokih obrestnih merah je bilo vse manj. Zaradi številnih administrativnih omejitev na področju osebnih dohodkov so le-ti izgubili vlogo motivacijskega faktorja za učinkovitejše delo, kar se je odrazilo tudi pri padanju produktivnosti dela.

Gospodarstvo si je veliko obetalo od ukrepov ZIS-a po 15. maju 1988, tako imenovanih majskih ukrepov. Ti naj bi s svojo tržno naravnostjo pripomogli k ponovnemu oživljanju gospodarstva in k zaustavitvi galopirajoče inflacije (z restriktivno kreditno-monetarno politiko, administrativnim omejevanjem vseh oblik porabe, liberalizacijo cen, uvoza in deviznega trga itd.).

Ciljna stopnja inflacije, določena na osnovi sporazuma z Mednarodnim denarnim skladom, je bila še pred iztekom leta presežena. Z nedoslednim izvajanjem zastavljene restriktivne monetarno-kreditne politike ter spremembo nominalnih sider v oktobru na področju porabe so se vsi predvideni pozitivni učinki ukrepov samo časovno odmaknili. Tudi osebni dohodki so z dvigom nominalnega siddra v mesecu oktobru ponovno postali generator inflacije.

V prizadevanjih za zmanjšanje inflacije pa se je kot posledica nestriktnega izvajanja sprejetih ukrepov zmanjšala proizvodnja, padel je življenjski standard in naraščati je začelo število nezaposlenih.

Temelje reforme gospodarskega sistema, ki

jih je v oktobru 1988 sprejel ZIS, so napovedali konec leta sprejeti novi sistemski zakoni, med katerimi velja še posebej omeniti Zakon o podjetjih, zakon o tujih vlaganjih ter Zakon o temeljih sistema družbenega planiranja. Z uresničevanjem gospodarske reforme naj bi se ustvarilo ustrezno okolje za uspešno delovanje gospodarskih subjektov na jugoslovanskem trgu ter za vstopanje v razvojne procese Evropa 1992.

Materialni okviri razvoja v letu 1988

Kako so se uresničili planirani osnovni materialni okviri razvoja, zapisani v resoluciji za leto 1988, je razvidno iz prikazov v tabeli.

Družbeni proizvod

V resoluciji za leto 1988 smo planirali 3,5% realno rast družbenega proizvoda. Uresničitev planirane stopnje rasti naj bi temeljila med drugim na večji produktivnosti dela z boljšo organiziranostjo, intenzivnejši in kakovostnejši izrabi obstoječih zmogljivosti, zmanjšanju materialnih in neproizvodnih stroškov, posodabljanju opreme ter intenzivnejšemu vključevanju v mednarodno delitev dela. Ker deflator družbenega proizvoda za leto 1988 še ni znan (vprašljiva pa je tudi nje-

Uresničevanje temeljnih materialnih okvirov v letu 1988

Kazalec	Dogovor 1986—1990	Resolucija 1988	Realizacija 1988
Realni družbeni proizvod	5,0	3,5	pada
Fizični obseg proizvodnje	5,0	3,0	padel za 1,7%
Zaloge	—	—	padle za 10,4%
Izvoz	14,0	7,0	padel za 10% ¹
Uvoz	počasnejša rast od rasti izvoza	počasnejša rast od rasti izvoza	povečal za 30% ¹
Zaposlovanje	1,7	1,0	padlo za 1,9%
Dohodek	—	—	IND 290
Skupna poraba	5% zaostajanje za rastjo dohodka	8 odstotnih točk počasneje od rasti dohodka	IND 257
Splošna poraba	5% zaostajanje za rastjo dohodka	8 odstotnih točk počasneje od rasti dohodka	IND 232
Osebna poraba	5% zaostajanje za rastjo dohodka	8 odstotnih točk počasneje od rasti dohodka	IND 268
Realni osebni dohodki	ohranitev ravni in postop. poveč.	postop. povečanje	padli za 15%
Akumulacija	hitrejša rast od rasti dohodka	hitrejša rast od rasti dohodka	IND 265

¹ po podatkih Narodne banke Slovenije

Rešitve družbenega plana občine Litija v letu 1988

gova uporabnost glede na dejstvo, da struktura litijskega gospodarstva ni enaka povprečni strukturi v republiki), ocenjujemo na podlagi posameznih komponent, ki prispevajo k rasti družbenega proizvoda, da je le-ta v naši občini v upadanju. V letu 1988 je namreč začel fizični obseg proizvodnje padati, slabšajo se rezultati na področju ekonomskih odnosov s tujino, investicijska dejavnost je zaradi pomanjkanja lastnih finančnih sredstev v upadanju, zaradi sprostitve cen so materialni stroški v porastu. Tudi na področju izboljšanja kvalifikacijske strukture zaposlenih nismo naredili bistvenega koraka naprej.

Zunanjetrgovinska menjava

Po podatkih Narodne banke Slovenije, ki izračunava izvozne rezultate na podlagi carinskih deklaracij, se je izvoz v občini Litija v primerjavi z letom 1987 zmanjšal za 10%, uvoz pa povečal za 30%. Izvorno uvozni posli so se skoraj v celoti odvijali na konvertibilnih trgih. V zunanjetrgovinsko menjavo so se vključile naslednje organizacije združenega dela: Predilnica Litija, IUUV, TOZD Usnjarna Šmartno, Lesna industrija Litija, Kovina Šmartno, Tekstil, TOZD Pletilja Litija, SCT, TOZD Industrija apna Kresnice, Agrotehnika Gruda, TOZD Mesarija in prekajevalnica Litija, HP Kmetijska zadruga Gabrovka-Dole in GG, TOZD Gozdni obrat Litija. Med vzroki za upadanje izvoza velja omeniti previsoke dajatve, ki slabijo konkurenčnost naših organizacij na tujih trgih, in neelastično prilagajanje ponudbe potrebam evropskega tržišča kot posledico zastarele in iztrošene opreme.

Zaposlovanje

Po podatkih Skupnosti za zaposlovanje se je število zaposlenih v občini zmanjšalo od 5097 v letu 1987 na 5003 v letu 1988, kar predstavlja 1,9% delavcev. Zaposlenost se je zmanjšala v gospodarstvu za 111 delavcev ali za 2,6%. V ta podatek so vključeni vsi delavci v družbenem in zasebnem sektorju.

V negospodarstvu se je zaposlenost zmanjšala samo za 2 delavca, medtem ko beležijo

izvajalske organizacije s področja družbenih dejavnosti v občini Litija porast zaposlenosti za 1%.

Področje zaposlovanja je z vsebinske plati obdelano bolj podrobno v poglavju 3.16.

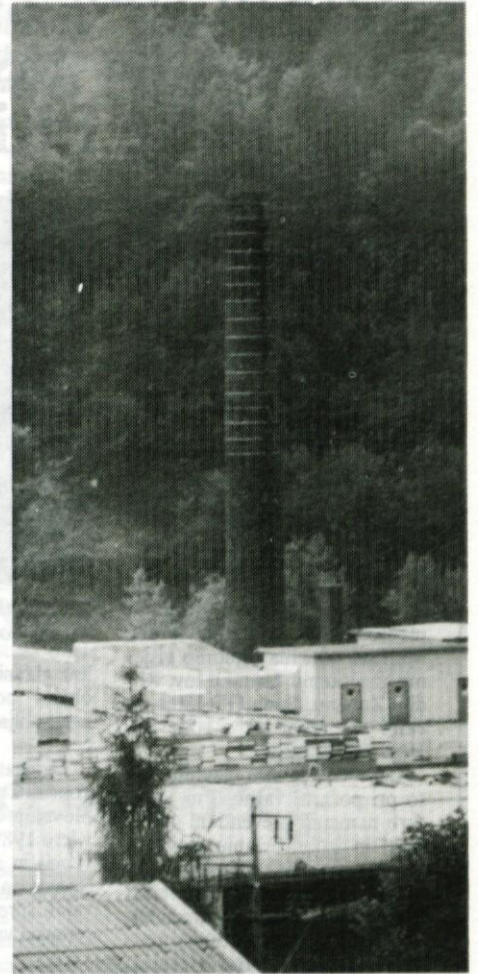
Delitev dohodka

Za leto 1988 smo na področju delitve dohodka planirali 8 indeksnih točk počasnejšo rast vseh treh oblik porabe glede na rast dohodka. Iz zaključnih računov za leto 1988 je razvidno, da so sredstva za zadovoljevanje skupnih družbenih potreb (iz dohodka in iz bruto osebnih dohodkov) zaostajala za rastjo doseženega dohodka za 33 indeksnih točk.

Sredstva za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb so bila za 58 indeksnih točk nižja glede na rast dohodka, osebna poraba pa je zaostajala za 22 indeksnih točk.

Sredstva za akumulacijo so se povečala za 165%. K temu je pripomoglo povečanje sredstev za razvoj materialne osnove dela drugih organizacij in skupnosti (IND 323), ne pa rast kvalitetnih sredstev, kot so del čistega dohodka za poslovni sklad (IND 194) in za izboljšanje materialne osnove dela (IND 46,9).

Področje delitve osebnih dohodkov sta urejala tako republiški družbeni dogovor kot zvezni interventni zakon. Posledica administrativnega določanja višine osebnih dohodkov je bila, da so le-ti realno padli za 15%. Pa dec bi bil še večji, če ZIS ne bi konec leta 1988 objavil višje dovoljene rasti osebnih dohodkov (140% glede na leto 1987). Foto: M. Š.

11. seja občinskega sveta Zveze sindikatov Litija Pogumno v prenavo sindikata

V petek, 24. marca 1989, so se v veliki sejni sobi občinske skupščine Litija zbrali delegati občinskega sindikalnega sveta.

V obširnem dnevnem redu, na programu je bilo kar 11 točk, so govorili o preteklem delu in hkrati sprejemali tudi smernice za naprej.

Posebno pozornost so delegati namenili prenavi sindikata. Uvodno besedo k tej točki je podal tovariš Branko Pintar, predsednik medobčinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije za ljubljansko območje, ki je nanizal nekaj bistvenih poudarkov.

Ugotovil je, da sprememb ne bo mogoče doseči čez noč, se je pa treba problemov lotiti takoj, če hočemo napredovati. Sindikat naj bi postal samostojen, neodvisen sindikat delavcev, se pravi, po meri članstva. Sindikat se bo po vsej intenzivnosti pojavljal predvsem na naslednjih toriških dela: razvoju in krepitvi samoupravljanja, na prenavi gospodarstva, področju ustvarjanja in delitve OD, na področju zaposlovanja, revidiranja socialne politike in programov.

Danes se pogosto govori o preobreme-

njenosti gospodarstva. Po mnenju uvodničarja pa zaradi tega ne bi smele nazadovati družbene dejavnosti. Razmisliti bo treba o tem, katere družbene dejavnosti bi kazalo prenesti v občinsko upravo, da bi s tem poenostavili in racionalizirali delo.

Veliko govora je bilo tudi o trajanju mandata. Na temeljni ravni naj bi bil mandat neomejen, kriterij za to bi bila le ocena dela. Sindikat naj bi vodil lastno kadrovsko politiko (več kandidatov, tajne volitve, programi).

Več je treba storiti tudi na republiških odborih sindikata, kjer bo šlo za panožno organizacijo.

Zanimiva so bila tudi razmišljanja o tem, ali je direktor član sindikata ali ni.

Glede stavk je bilo rečeno, da je to individualna pravica posameznika in da vsi ne morejo stavkati na enak način (n.pr. zdravstveni delavci).

Razprave o prenavi naj bi potekale do 15. maja. Takrat bo napravljena sinteza vseh predlogov, kar bo predstavljalo solidno izhodišče za bližnji kongres.

J. S.

Občni zbor gasilcev občinske gasilske zveze Litija

V petek, 24. marca 1989, so se v veliki sejni sobi občine Litija zbrali delegati litijskih gasilskih društev na letnem občnem zboru Občinske gasilske zveze Litija.

Poleg delegatov iz GD so se zbora udeležili še predsednik Gasilske zveze Slovenije dr. Branko Božič, predsednik SO Litija tov. Miro Kaplja, predstavniki OGZ Domžale, Kamnik in Zagorje ter predstavniki DPO Litija.

Po izvolitvi organov občnega zbora so delegati sprejeli poročila o svojem delu v l. 1988 ter program dela in finančni načrt za l. 1989. Predsednik Gasilske zveze Slovenije dr. Branko Božič in predsednik OGZ Litija tov. Franc Mali sta podelila diplomu višjemu gasilskemu častniku tov. Rudiju Zupanu, članu GD Litija, in ekipi za prevoz pitne vode v l. 1989 iz GD Litija.

Iz poročil je bilo razvidno, da so pri požarni varnosti največjo skrb namenili preventivni dejavnosti in izobraževanju, najmanj pa nabavi opreme (vzroki so znani). Po številu lanskih intervencij lahko sklepamo, da občani nekoliko zanemarjajo požarno-varnostne ukrepe, zato bosta v letošnjem

Dr. Branko Božič med pozdravnim govorom (Foto: K. Š.)

letu glavni nalogi vseh gasilcev v občini požarna preventiva in usposabljanje občanov in gasilcev.

Delegati in gostje so občni zbor končali z mislijo predsednika GZ Slovenije dr. Branka Božiča, da bi v letu 1989 imeli čim manj intervencij in čim več usposabljanja. Seveda pa bodo tudi dosledno izvajali sprejete načrte za krepitev požarne varnosti.

B. Ojnik

Ali dovolj poznamo narodno zaščito?

Nardna zaščita je najširša oblika samozaščitnega delovanja delovnih ljudi in občanov v vseh sredinah. Skladno z zakonom o SLO in DS so podlaga za njeno delovanje ustrezni načrti z opredeljenimi oblikami in nalogami delovanja v najrazličnejših situacijah (od mirnodobnih, preko izrednih do vojnih razmer). Aktivirajo jo komiteji za SLO in DS, ki vodijo tudi načrtovanje in usmerjanje dela, vodi pa jo načelnik s pomočjo namestnika in pomočnikov za posamezna področja delovanja. Pri opravljanju svojih nalog imajo pripadniki narodne zaščite posebne pravice in dolžnosti, morajo pa biti tudi posebej označeni.

Vsi sposobni delovni ljudje in občani so dolžni sodelovati v delu narodne zaščite, razen če so za delo nezmožni ali pa morajo opravljati druge naloge v oboroženih silah ali na drugih področjih SLO in DS.

Strokovno pomoč pri organizaciji in usposabljanju so dolžni nuditi: občinski upravni organ za LO, postaja milice in občinski štab za teritorialno obrambo, vsak na svojem področju dela.

Po zakonskih in drugih predpisih bi bila tako organizirana narodna skoraj idealna. Toda, ali je tudi dejansko tako? V naši občini že ne, saj se pri organizaciji delovanja narodne zaščite v posameznih sredinah pojavljajo precejšnji problemi. Največji so predvsem v krajevnih skupnostih, kjer so neusposobljenost, volontersko delo, pa tudi nezainteresiranost vzrok, da organizacija in delovanje nista zadovoljiva. V oddelku za notranje zadeve so bili izdelani enotni načrti za vse krajevne skupnosti, v katerih pa v večini ni bilo niti toliko interesa, da bi za dokončno pripravo načrtov vnesli zgolj posebnosti za posamezno področje. Tudi kadrovska zasedba narodne zaščite je zelo slaba, usposabljanja vodilnih struktur pa ni bilo moč izvesti, ker so se pozivu za usposabljanje odzvale le nekatere krajevne skupnosti. Posamezni organi, zadolženi za področje narodne zaščite, torej iz objektivnih ali pa tudi subjektivnih razlogov niso storili vsega za izboljšanje stanja na tem področju, saj se kadrovska struktura v narodni zaščiti ne izboljšuje, pa tudi čuvanje dokumentov ni nič kaj primerno urejeno, če je možna celo izguba le-teh. In kje je tu odgovornost? Vse kaže, da je ni! Tako kot na številnih drugih področjih v naši družbi ne.

Za potrebe občinskega štaba za teritorialno obrambo je bilo sredi marca izvedeno usposabljanje dela vodstev narodne zaščite iz šestih krajevnih skupnosti. Tu je bilo še posebej opaziti številne pomanjkljivosti pri kadrovanju, saj je bilo med vodilno strukturo precejšnje število ljudi z drugimi zadolžitvami, medtem ko jih je bilo nekaj starejših in neprimernih za opravljanje vodilnih dolžnosti v narodni zaščiti.

V organizacijah združenega dela je stanje nekoliko boljše, vendar pa je tudi tu opazno pomanjkanje znanja, ponekod je zgrešen tudi bistveni namen ustanavljanja narodne zaščite; imajo pa več interesa in tudi usposobljenega kadra za vodenje narodne zaščite. Narodna zaščita je organizirana le v večjih organizacijah, medtem ko za manjše organizacije in skupnosti, zaradi smotrnosti, opravljajo te naloge krajevne skupnosti na podlagi posebnega sporazuma.

Aktiviranje narodne zaščite je urejeno z zakonom in pravilnikom. Do sedaj je bila aktivirana le ob večjih prireditvah ter ob aktivnostih v mesecu požarne varnosti ter začetku šolskega leta.

In kaj storiti za boljše poznavanje, predvsem pa organiziranje in delovanje narodne zaščite? Zaostanek tako na strokovnem kot organizacijskem področju bo treba v najkrajšem času nadoknaditi, v ta namen nekoliko več pozornosti posvetiti kadrovanju ter usposabljanju vodilnih struktur narodne zaščite kakor tudi vseh njenih pripadnikov ter najti ustrezen način zaostritve odgovornosti pri izvajanju posameznih nalog.

Naj postane narodna zaščita res najširša oblika samozaščitnega delovanja občanov v vseh sredinah ter osnova za podružbljanje samozaščite in varnosti ter spreminjanje človekove zavesti v pozitivno smer v zvezi s to dejavnostjo.

Marina Krnel

Dr. Matjaž Kmecl v Litiji

Javna tribuna o kulturi

Občinski komite ZKS Litija je v zadnjih mesecih organiziral že nekaj zanimivih pogovorov in predavanj o najrazličnejši problematiki.

Tako je bila v sredo, 29. marca 1989, v veliki sejni sobi SO Litija organizirana tudi javna tribuna o kulturi, ki se je je kot gost udeležil tudi dr. Matjaž Kmecl, član predsedstva CK ZKS.

V polni dvorani — napolnili so jo ljubitelji kulture, delavci, ki se poklicno ukvarjajo s to dejavnostjo, in gostje — je tekel zanimiv pogovor o pomenu kulture za narodov obstoj.

Dr. Matjaž Kmecl je na izredno zanimiv in pretehtan način govoril o tem, kako se je skozi zgodovino zagotavljal obstoj Slovencev tudi po zaslugi kulture. To svojo trditve je podkrepil s številnimi primeri.

Največ priznanja je požel z ugotovitvijo, da je vsaka etična vrednota tudi kulturna. Biti pošten ni stvar nature, je stvar kulture. Kultura je način življenja, s katerim obstanemo ali pa ne.

V drugem delu javne tribune so udeleženci, ki so za boljše delo izvolili

tudi delovno predsedstvo, govorili o materialnih in duhovnih pogojih kulture v občini Litija. Ugotovili so, da kljub slabim materialnim pogojem ne manjka volje in naporov za kulturna snovanja. Iskati je treba nove in nove načine kulturnega preživljanja prostega časa, saj ni samo velike kulture, življenje je stvano tudi iz malih, navidez nepomembnih kulturnih užitek.

J. S.

Foto: K. Šušteršič

Za naše potnike se bomo trudili tudi v prihodnje

Ko prideš na obisk k hiši, ti najprej pade v oči njen zunanji izgled. Po njej sodiš o njenih ljudeh, čeprav seveda to merilo ne more biti absolutno ali pa to ni zmeraj pravično. Pa vseeno. Litijska železniška postaja je zagotovo med lepšimi, saj je leta 1986 prejela tudi prvo nagrado v svoji kategoriji.

V dneh pred 15. aprilom — praznikom slovenskih železničarjev — smo se oglasili pri šefu postaje Litijska Marjanu Weilgoniju, da bi ga povprašali o življenju in delu tega 20-članskega kolektiva.

Ker smo se oglasili pred praznikom železničarjev, nas je seveda najprej zanimalo, kako bodo praznovali ta dan. Povedal je, da nič drugače kot ostale dni. Delovno in zavzeto. Tudi v Ljubljani kakih velikih praznov ne bo. Delegacija pa položila cvetje pred spomenik žrtvam na Zaloški cesti.

Litijska železniška postaja je ena lepših, spremembe so vidne tudi v zadnjem času. Obnovili so fasado, postavili kolesarnico, montirali ograjo. Pa se je seveda kar samo od sebe postavilo vprašanje, ali so tudi letos kakšna pričakovanja glede nagrad.

Tovariš Marjan se je ob tem skrivnostno nasmehnil in nam zaupal, da tudi letos računajo na dobro uvrstitev. Ne seveda na sam vrh, letos je v »prioriteti« ljubljanska železniška postaja, blizu njega pa vsekakor bodo. Seveda nagrade niso same sebi namen, urejena postaja in okolica naj bi vplivali na dobro počutje potnikov.

Ob tem se je zastavilo novo vprašanje, ki najbrž zanima tudi številne potnike. Kaj je z ureditvijo peronov

in podhodov? Ali se bodo letos vendarle začela dela?

Tovariš Weilgoni se je zavedal, da nas bo s tem odgovorom razočaral, pa se je tudi izrazil na njegovem obrazu spremenil. Povedal je, da so možnosti za ta dela majhne, da je vse skupaj odvisno od kreditov, ki pa so izredno dragi. Zagotovo pa teh del letos še ne bo, vprašljivo je tudi, kako bo drugo leto.

Ko smo ga povprašali, kaj je z načrtovano gradnjo še enega tira za potnike na relaciji Litijska—Ljubljana, je povedal, da načrti obstojijo in da je vse skupaj povezano z ureditvijo celotnega kompleksa. Tir naj bi bil med zdajšnjim tirom I in postajnim sloopjem, tekkel pa bi vse do nadvoza. Z graške strani bi bil urejen podhod, ki bi potnikom zagotavljal popolno varnost.

Povedati moramo, da se s te postaje, ki je v celoti avtomatizirana, dnevno prepelje okoli 3000 potnikov, kar predstavlja mesečno okoli 80.000 do 90.000 potnikov. Mnogi se iz okoliških krajev pripeljejo na postajo s svojimi vozili, pa je eden glavnih problemov zdaj pač parkirni prostor. Postaja Litijska in okolica stare občinske stavbe se dobesedno dušita v pločevini. Nemaokrat so jekleni konjički parkirani na takih mestih, da

resno ovirajo normalno funkcioniranje železniške postaje.

Morda bi bilo prav, da na tem mestu opozorimo tudi na parkirni prostor, ki se je odprl na prostoru bivšega kina. Seveda potniki za to ne vedo, ker ni ustrezne table, pa tudi parkirani avtomobili onemogočajo prehod.

Vsekakor bo treba o problemu parkirišč v Litiji še razpravljati, saj naj bi potniki iz okolice le dobili ustrezen prostor za svoja vozila, če je že delovno mesto tako daleč od njih.

S tem se je v celoti strinjal tudi tovariš Marjan Weilgoni, ki je mesto šefa postaje prevzel ob koncu leta 1986. Po končani prometni šoli je delal najprej kot prometni odpravnik na Savi in Litiji in bil vrsto let šef transportno-komercialne službe v Zalogu. Poln je načrtov, kako bi izboljšali pogoje potnikom in zaposlenim, če bo le razumevanje in pripravljenost na obeh straneh. Tu je predvsem mislil na od-

nos do družbene lastnine in na odnos do prometne varnosti nasploh. In mi smo se strinjali z njim.

Ob odhodu smo preko njega vsem zaposlenim železničarjem čestitali za njihov praznik in jim zaželeli veliko delovnih uspehov, potnikom pa čim manj zamud in čakanj na vlak.

J. S.
Foto: GO

Kmetijci ne kažejo pripravljenosti za pogovore

Bodo v Litiji pristajala športna letala?

Na pobudo litijskega aerokluba je občinska konferenca ZSMS Litija sklicala sestanek vseh prizadetih in zainteresiranih pri gradnji športnega letališča (natančneje vzletišča in pristajališča športnih enomotornih in jadralnih letal, kot so dejali na razgovoru) v Ponovičah. Viktor Šešok z občinskega komiteja za urejanje prostora in varstvo okolja je povedal, da so pobudo upoštevali pri spremembi dolgoročnega občinskega plana, in predlagal, da se to pobudo prenese tudi ustreznim republiškim organom.

O pomenu in upravičenosti letališča v Litiji je spregovoril tudi predstavnik Letalske zveze Slovenije, tako da so prisotni dobili vrsto dodatnih informacij v zvezi s pripravami na gradnjo. Na najpomembnejše vprašanje, ali je gradnja sploh možna na predvidenem zemljišču, pa odgovora zaradi neudeležbe predstavnikov kmetijsko-zemljiške skupnosti in litijske kmetijske zadruge sploh niso mogli dobiti. Seznanili so se le s pismom kmetijske zadruge, v katerem združiti svet ugotavlja, da odločno podpira predhodni istoimenski sklep izvršnega odbora KZS občine Litija, da je kakršnakoli sprememba namembnosti obdelovalnega kompleksa Ponoviče nezdravljiva z zakonom o kmetijskih zemljiščih in z njegovo dosedanjim rabo, njegovo prostorsko in tehnološko posebnostjo in nenazadnje tudi z eksistenčno funkcijo tega kompleksa v razvojnem pogledu primarne kmetijske dejavnosti v zadrugi. Žal se tako tudi s sklepom kmetijsko-zemljiške skupnosti niso mogli seznaniti.

Razgovor pa je pokazal, da vsak govori o drugem zemljišču in načrtih, zato so se dogovorili, da člani aerokluba ustrezno označijo predvideno zemljišče in za vse organizirajo ogled, da že zaradi tega ne bi bilo nejasnosti. Prav tako aeroklub pripravlja elaborat o namenu in upravičenosti pristajališča in vzletišča v Litiji, saj so se vsi zavzeli za argumentirano razpravo z njo pa bodo navezadnje ugotovili tudi »škodo« na zemljišču, čeprav je prav predsednik letalske zveze zagotavljal, da bi bilo letališče travnato, posejano s kvalitetno travo in primerno za košnjo tako kot vsaka druga travnata površina.

Občinsko konferenco ZSMS Litija so zadolžili, da pripravi tudi ustrezen razgovor s kmetijsko-zemljiško skupnostjo, kmetijsko zadrugo in člani aerokluba, ko bo pripravljen elaborat, in da se z argumenti pogovorijo o možnostih gradnje letališča, prav tako pa bo omenjeno akcijo letalcev še naprej po potrebi koordinirala OK ZSMS Litija.

RUDI BREGAR

Mlečni vozeli

Problem odkupne cene mleka se vleče že več let. Že od svoje ustanovitve naprej si je Slovenska kmečka zveza s sodelovanjem Zadrugne zeze Slovenije prizadevala za vzpostavitev realne odkupne cene mleka. Problemi so se zaostri tako, da je Slovenska kmečka zveza napovedala dvodnevni opozorilni štrajk. Tudi podružnica SKZ Litija je že večkrat omenjeno problematiko posredovala ustreznim organom. Zavzeli smo se za legalen način reševanja tega problema, v skrajnem primeru pa bi odločno podprli opozorilni dvodnevni štrajk.

Kot je znano, tega opozorilnega štrajka ne bo, ker so se, kar se tiče odkupne cene mleka, zahteve Slovenske kmečke zveze in Zadrugne zveze Slovenije v dogovoru z mlekarji in slovenskim izvršnim svetom v večini uredile. Že pred tem pa je zveza uvedla sprostitev cene mleka.

V podružnici SKZ Litija podpiramo rešitev odkupne cene mleka, vendar z zelo grenkim priokusom.

Menimo, da je poteza slovenske vlade, da postopoma ureja tržno ceno mleka, na zelo tenkih nogah. Če tu država ne bo prevzela svoje vloge, (subvencioniranje hrane), potem se bo lahko zlahka zanetil spor med delavci in kmeti, problem pa bo še naprej ostajal nerešen.

Po našem mnenju pa je nastal še večji problem zaradi neverjetnega razkoraka med odkupom in prodajo oz. med odkupno in prodajno ceno mleka.

Primer:

Kmetje boste dobili za liter oddanega mleka v mesecu marcu, za katerega boste dobili plačilo po 15. aprilu, okrog 1800 dinarjev. Za mleko, oddano v aprilu, pa okroglo 2.250 dinarjev. Trenutna prodajna cena mleka je za liter 5.000 dinarjev, cena alpskega mleka pa je 7.350 din. Naj samo dodam, da poleg tega vsebuje to mleko še manjšo hranilno vrednost, kot jo vsebuje odkupljeno mleko.

Sprašujemo se, čemu tako visoki stroški predelave mleka, ki do trikrat presegajo pridelovalne stroške mleka.

V resnici pa so problemi povsem druge.

Najprej je tu monopolni položaj kmetijsko-predelovalnih organizacij, ki obvladujejo slovensko tržišče in nimajo nobene konkurence, ki bi jih prisilila v bolj rentabilno poslovanje. V njih je preobsežno razbohotena administracija. V tej verigi je veliko ustanov, ki naj bi urejale razmere, vendar brez odgovornosti vsakega posameznika.

Zraven vsega tega ugotavljamo, da je vsa kmetijska nadgradnja preobsežna s celim kupom ustanov, ki so razdrobljene in neučinkovite. Zato podpiramo predlog Slovenske kmečke zveze o ustanovitvi enotne kmetijske nadgradne povezave v kmetijsko-gozdarski zbornici, ki bi bila posrednik in bi ščitila kmeta pred nepremišljenimi ukrepi države, obenem pa bi posredovala vlogo države v kmetijstvu, razen tega bi tudi poenotili in odpravili zdajšnje kmetijsko nadgradnjo.

Mnenja smo, da mora iti prenova združništva po poti uveljavljanja klasičnih združenj in svobodnega odločanja kmetov, v kateri zadrugi bodo sodelovali ali pa ustanavljali nove zadruge.

Zavedamo se, da brez temeljne prenove kmetijstva ne bomo prišli iz začaranega kroga, pri tem pa je treba upoštevati mnenje strokovnjakov in se zgledovati po naprednem kmetijstvu v Evropi, ki ima že preizkušen model.

Franci Rokavec

Krajevni samoprisevek občanov

Dne 6. 4. 1989 ob 19. uri je bilo v prostorih SO Litija skupno zasedanje obeh skupščin KS Litija levi in desni breg, na katerem so obravnavali predvsem problematiko in zadeve glede izvajanja in spremljanja krajevnega samoprisevka.

- da je KS Litija — levi breg na seji skupščine dne 3. 4. 1986 sprejela sklep o uvedbi krajevnega samoprisevka za območje svoje krajevne skupnosti;
- da je KS Litija — desni breg na seji skupščine 4. 4. 1986 sprejela sklep o uvedbi krajevnega samoprisevka za območje svoje KS;
- da je sklep o uvedbi krajevnega samoprisevka za območje KS Litija — levi breg in KS Litija — desni breg objavljen v Uradnem listu SRS, št. 15-757/86, z dne 11. 4. 1986, ki je pričel veljati istega dne;
- da je krajevni samoprisevek uveden za dobo petih let, in sicer od 1. 5. 1986 do 30. 4. 1991;
- da program krajevnega samoprisevka obsega izgradnjo večnamenske dvorane 45 m x 31 m, garderobnih in drugih prostorov in opreme, jedilnice v šoli in adaptacije šole;
- da sta skupščini za izvajanje in spremljanje krajevnega samoprisevka imenovali 12 članski odbor, katerega naloga je spremljanje zbiranja sredstev krajevnega samoprisevka in izvajanje ter spremljanje del po programu, t.j. izgradnja večnamenske dvorane 45 m x 31 m, garderobnih in drugih prostorov ter opreme, jedilnice v šoli in adaptacije šole;
- da so predstavniki Predilnice Litija odbor za izvajanje in spremljanje krajevnega samoprisevka na seji dne 9. 12. 1988 seznanili, da Predilnica Litija ne bo investitor večnamenske dvorane, ker bi bilo preveč težav pri sami tehnični izvedbi investicije kot tudi pri finančnem poslovanju. Predlagano je bilo, da naj bosta investitor krajevni skupnosti, kjer se tudi zbirajo sredstva. Odbor za izvajanje in spremljanje krajevnega samoprisevka, ki sta ga imenovali skupščini, pa bo še naprej opravljal vsa dela v zvezi z izgradnjo dvorane;
- da je odbor za izvajanje in spremljanje krajevnega samoprisevka na seji dne 9. 12. 1988 opredelil novo lokacijo za izgradnjo večnamenske dvorane, in sicer na zemljiščih nekdanje Kraljeve in Grošljeve stanovanjske hiše, med Zasavsko cesto, Ulico Mire Pregljeve in Cesto komandanta Staneta. O tej lokaciji je zaključena enomesečna javna razprava o spremembi zazidalnega načrta za KS Litija — desni breg;

- da sta na podlagi veljavne zakonodaje krajevni skupnosti lahko investitor programa krajevnega samoprisevka;
  - da bi bilo zaradi lažjega izvajanja investitorstva boljše oz. primernejše, da bi se krajevni skupnosti dogovorili, da je investitor samo ena krajevna skupnost, npr. KS Litija — levi breg, ker je račun pri SDK, na katerem se združujejo sredstva krajevnega samoprisevka, sedaj odprt na ime te krajevne skupnosti.
- Na podlagi teh ugotovitev sta skupščini sprejeli naslednje SKLEPE:

1. Skupščina KS Litija — desni breg pooblašča KS Litija — levi breg, da prevzame in nastopa kot investitor programa krajevnega samoprisevka po sklepu o uvedbi krajevnega samoprisevka (Ur. l. SRS, št. 15/86).
2. Skupščina KS Litija — levi breg soglaša, da KS Litija — levi breg prevzame investitorstvo oz. nastopa kot investitor za izvedbo programa krajevnega samoprisevka. Finančna sredstva so zagotovljena s sklepom o uvedbi krajevnega samoprisevka. KS Litija — levi breg lahko pridobi tudi druga sredstva za zagotovitev izvedbe programa krajevnega samoprisevka (kredite, drugo).
3. Skupščini KS Litija levi in desni breg pooblašča odbor za izvajanje in spremljanje krajevnega samoprisevka (v nadaljevanju odbor), da lahko sprejema vse odločitve v zvezi z izvedbo programa samoprisevka iz pristojnosti skupščin in svetov obeh KS (sprejem investicijskega programa, odločitve o pridobitvi zemljišč in dovoljenj, potrditev idejnega projekta — zasnove, potrditev tehnične dokumentacije, odločanje o oddaji gradbenih del, obrtniških, instalcijskih, investitorskih del, strokovni in kvalitetni nadzor, odločitve o zapiranju finančne konstrukcije investicije in najem kreditov, idr.)
4. Skupščina KS Litija levi in desni breg pooblašča predsednika odbora tov. Jožeta Mirtiča, da zastopa investitorja v vseh poslih za izgradnjo objektov po programu krajevnega samoprisevka (zastopanje investitorja, podpisovanje pogodb z izvajalci del, potrjevanje računov in situacij ter drugo).
5. Odbor je dolžan o sprejetih odločitvah obveščati sveta KS polletno. V primeru izrednih dogodkov, ki bi negativno vplivali na izvajanje programa samoprisevka, mora odbor o tem takoj obvestiti sveta KS.
6. Skupščini KS Litija levi in desni breg imenujeta za pooblaščene podpisnike poslovanja z žiro računom 50150-780-19303, »Krajevni samoprisevek KS Liti-

Bodeča neža realnost Litije

Občanom mesta Litije se ni bilo treba čuditi, da so Litiji podelili zloglasno bodečo nežo. Za nekatere je prišlo nepričakovano, za poznavalce razmer prepozno, toda vseeno še pravočasno in na pravi naslov.

V nekaterih primerih bi jo morali dobiti tudi mnogi občani, ki so dodobra napolnili s svojo nesnago kotanje in grape po okoliških gozdovih (Maljak, ob Savi, Prehudnik ipd.).

Litije se spominjajo še mnogi, ki so obiskali litijski karneval. Dokler je turistično društvo vodil Avgust Špat s peščico intuziastov, je le-to delovalo.

Ko je bilo izvoljeno novo vodstvo društva s predsednikom Alojzom Kotarjem, pa je turistični utrip tako rekoč začel zamirati in je končno zamrl, s tem pa tudi tradicionalni pustni karneval, tekmovanje za lepši izgled mesta in vse druge prireditve. Mesto je postajalo in še postaja iz dneva v dan bolj onesnaženo (parki, mestne ulice, nered pri parkiranju vozil pri železniški postaji Litija, pod nadvozom in v samem središču mesta, marsikje je neurejena cestnoprometna signalizacija, razbiti so (muzejski) semaforji — posebno zrcalo mesta). Pri vstopu v

mesto tako iz ljubljanske kot zasavske smeri nas prva pozdravijo skladišča, iz smeri Zasavja pa že prvi zametki ilegalnega barakarskega naselja, ki raste pred očmi odgovornih na SO Litija.

Poseben problem mesta predstavlja centralno odlagališče smeti. To pa še posebno, ker se ljudje branijo oziroma nasprotujejo, da bi bilo centralno odlagališče na njihovem območju. (Ta odpor je upravičen, če bi bilo smetišče tako vzdrževano, kot je sedanje na začasni lokaciji.)

Tov. občani, opozoriti moram vse, da v samem mestu ni prostora za centralno odlagališče smeti, čeprav je bilo pred nekaj leti, skoraj bi rekel, v samem centru Litije. Takrat ni nobeden v drugih krajevnih skupnostih nasprotoval, da imamo v samem centru smetišče, da je smetišče v sredini stanovanjskega naselja, danes pa se vsi, kjer bi moralo biti smetišče, upirajo z vsemi mogočimi grožnjami in argumenti. Toda to zadevo bo treba rešiti. Mnenja sem, da je to nujno potrebno, zato prosim prizadete občane oziroma krajevne skupnosti, da pridejo na dan z besedo in predlogi;

samo s takimi ne, da bi iz mesta Litija napravili centralno odlagališče smeti in si prislužili super bodečo nežo, in jo boste tudi vi kot občani Litije delili z nami.

Litija bi lahko bila čisto mesto, in to tudi mora biti v bodoče. Za čistočo so neposredno odgovorni v prvi vrsti DO KOP Litija, ki je za to tudi plača-

na. DO KOP Litija je za leto 1988 prejela za vzdrževanje parkov in zelenic 163.524.000 din, za vzdrževanje mestnih ulic in trgov 179.288.000 din in za sanacijo črnih odlagališč 2.811.000 din.

V drugi vrsti za čistočo so odgovorni tudi vsi občani, krajevne skupnosti, turistično društvo, DPO, šole, društvo za varstvo okolja, skratka, vsi, ki delujejo v mestu Litija.

Opozoril bi rad, da je odnos do naravnega okolja na zelo nizki stopnji,

mesta Litija

ja levi in desni breg«, naslednje predstavnike: Matjaža Urbanca, Cirila Golouha, Jožeta Hostnika in Janeza Kresa.

7. Obe skupščini sta potrdili, z določenimi spremembami pri članih odbora KS Litija — levi breg, 12 članski odbor za spremljanje in izvajanje krajevnega samoprispevka. V odboru so naslednji člani: Iz KS Litija — desni breg so v odboru tile člani: Jože Mirtič — predsednik, Anton Primožič, Milan Zmrzak, Jože Hostnik, Alojz Muzga in Zvonimir Bric, iz KS Litija — levi breg pa Andrej Kralj, Marjan Sonc, Marjan Mali, vid Praunseis, Franci Prettner in Ciril Golouh.

Vse aktivnosti v zvezi z izgradnjo večnamenske dvorane potekajo pospešeno med vsemi subjekti, ki kakorkoli sodelujejo pri tem.

Celotni inženiring je s sklepom odbora zaupan DO Beton Zagorje, TOZD Inženiring,

V okviru SO Litija pa se pospešeno urejujejo načrti za spremembo zazidalnega načrta KS Litija — desni breg.

Po vseh predvidevanjih bi morali z gradnjo pričeti v drugi polovici leta. Celotna investicija bi po sedanjih cenah stala 710 starih milijard, vendar je glede na devalvacijo to nerealno pričakovati.

In končno, kako je z denarjem. Iz naslova samoprispevka z obrestmi se je zbralo 5.067.239.110 din. Koliko bomo zbrali še do konca, ko poteče samoprispevek, ni možno napovedati, kot tudi ne, koliko bo stala investicija, vendar pri tem trendu devalvacije krepko čez 1000 starih milijard.

To je v povojni zgodovini Litije nominalno največja investicija. Posebnost investicije je, da se gradi s sredstvi občanov mesta Litije, sredstva trenutno obrača Predilnica Litija.

Ob zaključku se v imenu krajevnih skupnosti zahvaljujem DO Predilnica Litija, vsem občanom in drugim, ki sodelujejo v tem projektu, posebno pa apeliram na investitorja — gradbeni odbor, kateremu sta skupščini KS mesta Litija zaupali tako odgovorno nalogo, da bo to zaupanje tudi upravičilo.

Ciril Golouh

posebno pa je hudo, če ima tak odnos tisti, ki je zadolžen za vzdrževanje in čiščenje in je za to tudi plačan. Storitve, ki jih opravlja KOP Litija, niso tako nizke, saj dosegajo skoraj najvišjo stopnjo v republiki (voda, kanalizacija, odvoz smeti in drugo). S tem se v drugih krajevnih skupnostih ne srečujete, ker oblikujete cene po dejanskih stroških storitev (pri gradnji vodovodov pa ste deležni tudi zajetne družbene pomoči).

Mesto Litija bi lahko bilo zelo lepo urbanistično zasnovano. Toda marsikdo se vpraša, zakaj je v Litiji tako enolično zasnovano naselje na Rozmanovem trgu. Naselje je samo kot tako enolično, stolpiči so izdelani po enakem projektu, kar prinaša v urbano sredino monotonost in slabo počutje. Stolpiči se po zunanosti razlikujejo le po barvi fasad, vendar to tega občutka ne more spremeniti. Ob nadaljnji razširitvi tega naselja je nujno, da se vgradi nekaj nove arhitekture, ki bo poživela kompleks naselja in bi v bodoče poleg obnovljenega mestnega jedra predstavljala center Litije.

Občani mesta Litije imajo na posebnem žiro računu iz naslova samoprispevka vključno z obrestmi 506 starih milijard din. Pomislite, kaj bi predstavljal ta denar za mesto pri ureditvi komunalne infrastrukture. Toda

ta denar je namenjen za izgradnjo večnamenske dvorane v Litiji (projekt), ki bi jo morali rešiti v okviru celotne občine, ne pa v okviru dveh krajevnih skupnosti (solidarnost je padla na izpitu tudi v občini Litija).

Ali bodo krajanji mesta Litije in Šmartnega ter DO teh krajevnih skupnosti brez solidarnosti gradili centralno čistilno napravo, ki je po projektni zasnovi 30/9—88 znašala 1.000.000.000 din (od tega bi morali občani in DO v teh treh krajevnih skupnostih zbrati 6.000.000.000 din, kar pa danes ni več realno pričakovati pri tej visoki devalvaciji)? Sprašujem se, ali to pomeni nov samoprispevek občanov v teh krajevnih skupnostih ali bo to sprejeto z odlokom SO Litija, ki ga bodo izglasovali delegati 15 KS, ki k realizaciji tega projekta ne bodo primaknili niti počenega groša. Hvala vam za takšno solidarnost, ob tem pa tudi v razmislek, da se o zbiranju sredstev za takšno investicijo, katere obveznosti občanov in DO pri sedanjih devalvaciji bodo prav zagotovo presegle 1000 starih milijard, ne more odločati v okviru SO Litija z odlokom, pač pa je za to potrebna referendumska odločitev občanov.

Toliko v razmislek vsem, ki načrtujejo na papirjih, ne pa pri ljudeh in z ljudmi.

Ciril Golouh

Sosedska pomoč

V vsakem kraju se več ali manj izvaja sosedska pomoč. Ta oblika pomoči ni nekaj novega. Sosedje so si že nekdaj v stiskah pomagali in so jih stiske večkrat tudi zblíževale.

Tudi danes so ljudje, ki potrebujejo kakšno pomoč. Predvsem so to ostareli, onemogli in bolni. Prav bližnja okolica takšne ljudi najbolj pozna. Če tem osamljenim in pomoči potrebnim nudimo malenkostno pomoč, so nam dostikrat za majhna dejanja zelo hvaležni. Bodimo še pozornejši do njih in pripravljeno nuditi sosedsko pomoč ter kdaj pa kdaj žrtvovati nekaj časa, da z obiskom ali kakšno majhno pozornostjo razveselimo takšne ljudi. Ob kakšni pri-

liki jih obiščimo v domu počitka, bolnišnici, ali na domu, kjer pač stanujejo. Morda bomo kdaj tudi mi v takšni situaciji.

Poleg sosedov pomagajo v Kresnicah tudi mladi člani RK. Ze več let nosijo šolski otroci ostarelim potrebne reči iz trgovine, ki sicer ni daleč, a za one mogle le predaleč. Vsak dan nesejo tudi šolsko kosilo ostarelim, ki stanujejo v bližnji okolici šole. Kosila so veseli, ker bi drugače le redkokdaj imeli topel obrok.

Zato naj sosedska pomoč zaživi povsod, kjer je potrebna. Hvaležni nam bodo in tudi mi bomo imeli dober občutek, da smo pomagali.

STANE PEPELNAK

Mladi člani RK Osnovne šole Kresnice, ki nesejo živila iz trgovine in kosilo ostarelim

»Ne bomo se izneverili tradiciji«

Krajanji Krajevnih skupnosti Jevnica in Kresnice bodo tudi letos pripravili tradicionalno prvomajsko srečanje.

Temeljni kamen sedaj vsakoletnim srečanjem so krajanji postavili leta 1983 na Gorišci ob otvoritvi TV pretvornika.

Od tedaj krajevnih skupnosti izmenično pripravljata prvomajске shode v Golišah in Kresniškem Vrhu.

Velika udeležba krajanov na dosedanjih shodih pričča o tem, da delovni ljudje, občani in mladina uživajo v sprehodu po prebujajoči se naravi; klepet ob glasbi in vedrem razpoloženju pa je pretežno namenjen ubujanju predvsem lepih spominov in ugibanju o naši precej manj vedri bodočnosti. Zanimivo je, da se srečanj udeležuje tudi pre-

cejšnje število krajanov, ki so se odselili v druga okolja. V razgovorih radi povedo, kako živo jih zanimajo novice iz njihovih rojstnih krajev, takšna srečanja pa so idealna prilika za to.

Letošnje srečanje bo ob gospodarskem posloppju KZ Litija v Kresniškem Vrhu ali po domače pri Krmel. Organizatorji so se tudi tokrat pripravili na velik obisk in zatrjujejo, da ne bo zmanjkalo tradicionalnega golaža ter drugih »pripomočkov« za ustvarjanje veselega razpoloženja. Obiskovalce ne bo zmotilo niti morebitno slabo vreme, ker se bodo v tem primeru lahko preselili pod streho.

Miro Vidic

Družbenopolitične organizacije in krajevnih skupnosti Jevnica in Kresnice

vabijo

vse krajanje na tradicionalno prvomajsko srečanje 1. 5. 1989 ob 11. uri v Kresniškem Vrhu.

KRAJEVNA SKUPNOST ŠMARTNO

Skupno praznovanje

Folklorna skupina Javorje, ki jo od ustanovitve dalje vodi mentorica Ida Dolšek, se že nekaj časa pripravlja na praznovanje desetletnice svojega obstoja. Praznovala jo bo v soboto, 20. maja 1989, s celovečernim nastopom v dvorani Zadrženega doma v Šmartnem.

Ob spremljavi instrumentalnega tria ter tamburaškega orkestra, ki bo tudi sam zaigral nekaj skladb, bo 6 do 8 parov pesalcev predstavilo štajerske, gorenjske in belokranjske plesne. V program so vključili tudi Piškurjevo (Šuštaršičevo) družino z Riharjevca, ki še ena redkih goji družinsko petje. Tako se nam obeta zanimiva glasbeno-plesna prireditev, ki je v Šmartnem že dalj časa ni bilo.

Vendar to še ni vse, kar je povezano z omenjenim jubilejem. Folkloristi želijo v praznovanje vključiti tudi občane — predvsem Šmarčane in okoličane. Pol ure pred začetkom nastopa v dvorani se bo razvil od šmarske šole skozi naselje do Zadrženega doma sprevod narodnih noš, v katerem naj ne bi bili le člani folklorne skupine, marveč tudi krajani, od najmlajših od najstarejših, ki imajo doma narodne noše. Organizatorji pričakujejo, da se jim bodo pridružili vsi tisti posamezniki ali skupine, ki želijo ohranjati bogato kulturno dediščino in običaje naših prednikov; s svojo vključitvijo v sprevod bodo popestrili praznovanje edine folklorne skupine v naši občini.

Prizma optimizma v Šmartnem

Prvi ponedeljek v aprilu se je zbralo v šmarski dvorani nad 200 obiskovalcev, med katerimi je bilo največ upokojencev. Spremljali so snemanje javne radijske oddaje Prizma optimizma, ki sta jo organizirala SKD Zvonček in kulturno-razvedrilni program Radia Ljubljana. Na odru so se zvrstili mnogi domačini in gostje: Šuštaršičeva družina z Riharjevca, člana Zvona Katja Kragelj in Tone Žibert, tamburaški orkester iz

Šmartna ter pevca zabavne glasbe Jelka Cvetežar in Rafko Irgolič, operna pevka Sonja Hočevnar, humoristka Marta Pestator, pevca narodno-zabavne glasbe Božo Grošelj in Miško Hočevnar ter ansambel Boruta Lesjaka. O kulturnem življenju in delu upokojencev v kraju pa sta spregovorili Lojzka Koritnik in Sonja Kolar. Program je povezoval napovedovalec Rado Časl.

Boris Žužek

KS JABLANIŠKA DOLINA

Trgovina v Gradiških lazih spet odprta

Krajani Jablaniške doline in okolice bomo spet lahko hodili nakupovat v trgovino z mešanim blagom v Gradiške Laze. Krajani smo te pridobitve zelo veselili, saj smo bili na trgovino navajeni in nam je bilo težko

hoditi nakupovat v Litijo ali Šmartno.

Trgovino bo imela privatnica tov. Milena Savšek, ki je bila dosedaj zaposlena v Emoni v Litiji in jo vsi dobro

OBVESTILO

Obveščamo vse člane Slovenske kmečke zveze, da bo podružnica SKZ Litija dne 15. maja 1989 organizirala izlet v Goriška Brda, kjer se bomo udeležili vseslovenskega kmečkega zbora ob obletnici ustanovitve Slovenske kmečke zveze in zveze slovenske kmečke mladine.

Z našo udeležbo bomo solidalizirali z našimi stanovskimi vrstniki Goriških Brd in opozorili širšo javnost o zelo težkem položaju slovenskih vinogradnikov. Obenem pa bomo lahko izmenjali izkušnje, se bolj medsebojno spoznali in si ogledali ta del Slovenije.

Za vsa pojasnila in prijave se obrnite na OK ZSMS Litija, Ponoviška 6, tel. 881-269, in to vsak delavnik od 7. do 14. ure do vključno 10. maja.

PODRUŽNICA SKZ LITIJA

poznamo po njeni prijaznosti in ustrežljivosti. Trgovina je sicer majhna, vendar lepo urejena in dobro založena. Opremljena je tudi s hladnimi vitrinami, tako da bomo odslej lahko kupovali tudi mesnine in mlečne izdelke. Trgovina bo založena tudi s kruhom, tako da potrošnikom ne bo potrebno za osnovna živila hoditi po nakupih v mesto. Seveda pa bo lastnica prisluhnila željam in potrebam kupcev in pri nabavi blaga upoštevala predvsem njihove želje in potrebe. Trgovina z mešanim blagom bo pričela obratovati v soboto, 22. aprila, in

bo odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 16. ure, prav tako pa tudi ob nedeljah dopoldan, kar bo prav gotovo pritegnilo tudi širši krog kupcev.

V preurejanje in obnavljanje starih prostorov sta tov. Milena in njen mož Slavko nedvomno vložila veliko denarja in dela. Vsi, ki ju poznamo, smo prepričani, da bo z njuno zagnanostjo in prisluhom potrošnikom to delo tudi poplačano. V imenu krajevne skupnosti želimo tov. Mileni uspešno delo in »dober promet.«

J. K.

KRAJEVNA SKUPNOST KOSTREVNICA

Kurirčkova pošta

V ponedeljek, 27. marca, je skozi naš kraj pripotovala kurirčkova torbica. Nosili smo jo mimo spominskih obeležij in se spominjali kurirskih poti med vojno. V pismu, ki smo ga priložili ostali pošti, smo obljubili, da si bomo po svojih močeh prizadevali za mir in prijateljstvo v domovini in svetu.

V šoli se veliko pogovarjamo o težkih dneh med vojno, vendar je po vsem drugače, če to slišimo od človeka, ki je to doživel. Zato smo v ponedeljek povabili na našo šolo parti-

zansko kurirko Pepco Jesenšek in borca Jožeta Sirka. Zanimivo sta nam pripovedovala o svojih dejavnostih med vojno, mi pa smo jima z zanimanjem prisluhnil in zvedeli veliko zanimivih stvari. S pomočjo tega članka bi se jima radi zahvalili in ju obenem prosili, da bi se tudi v bodoče odzvala našemu vabilu, ker radi prisluhujemo zgodovini in si obenem želimo, da bi še naprej živeli v svobodi in se učili v miru.

Pionirji OŠ Velika Kostrevnica

Večja skrb za požarno preventivo

Gasilska društva so na svojih letnih občnih zborih posebno skrb namenila izboljšanju požarne preventive in usposabljanju svojih članov. Podatki namreč kažejo, da največ požarov izbruhne zaradi malomarnega in neodgovornega ravnanja z nevarnimi snovmi, ki jih je čedalje več po gospodarskih poslopih, in požiganja pri spomladanskem čiščenju. Samo v januarju in februarju 1989 je bilo zaradi nepazljivosti pri spomladanskem čiščenju 5 zanejen požarov, pri katerih so morali posredovati gasilci.

Gasilci bodo zato med letom obiskali čimveč gospodinjstev po KS. Uporabnikom nevarnih snovi bodo svetovali, kako ravnati, da ne bi prišlo do požara. Predlagali bodo tudi, da si vsako gospodinjstvo nabavi vsaj en gasilni aparat za gašenje začetnih požarov. Tudi vsako gospodarsko poslopje bi moralo imeti gasilne aparate. To namreč narekujejo številni požari, ki so lani povzročili veliko materialno škodo v stanovanjih in na kmetijah.

Občani sicer nasprotujejo nakupu gasilnih aparatov, ker so le-ti precej dragi. Pa vendarle bi se morali zavedati, da bi lahko marsikateri začetni požar pogasili, če bi tak aparat imeli.

Tudi požarne vode, predvsem v hribovitih predelih, skoraj vedno primanjkuje. Zato kmetje naj ne bi zasipali starih rezervoarjev za vodo, ko napeljujejo vodovod.

Ne bo odveč tudi opozorilo, da mora v gospodarskih poslopih vladati red, saj se pogosto zgodi, da gasilci ob požaru ne morejo dovolj hitro do živine in orodja.

Tudi v letošnjem letu se bo nadaljevalo izobraževanje in usposabljanje članov. V GD bodo izvedeni tečajji za gasilce in druga strokovna izobraževanja. V februarju in marcu letošnjega leta so v GD Liberga, Javorje in Vintarjevec že opravili tečaje, ki so bili dobro obiskani in uspešno opravljeni.

To vsekakor zahteva veliko truda in časa, vendar pa si brez usposobljenih kadrov ne moremo zamisliti učinkovitega dela gasilcev, tako pri preventivi kot tudi požarih in drugih nesrečah.

B. Ojnik

Kultura

Omejili bodo nastope

Zadnjega marca so imeli Zasavski rogisti redni letni občni zbor. Tudi v minulem letu so bili izredno uspešni, kot so že ves čas delovanja. Tako so lani vpisali v kroniko kar 45 nastopov v tridesetih slovenskih in hrvaških krajih, igrali so na dvanajstih lovskih pogrebih, z mešanim pevskim zborom iz Klane (Hrvatska) so pripravili petstoti nastop na gradu Bogenšperku, prejeli pa so tudi dve visoki priznanji: Valvasorjevo plaketo in red za lovske zasluge I. reda SR Hrvaške.

Za letos načrtujejo veliko nastopov, vendar jih bodo morali omejiti, saj povsod, kamor jih or-

ganizatorji prireditev vabijo, ne bodo mogli sodelovati. Vsakoletne tradicionalne nastope — le-teh je 16 — bodo obdržali, udeležili pa se bodo še nekaterih drugih svečanosti v občini ter izven nje. Zdaj se pripravljajo na 16. srečanje slovenskih peskih zborov in rogov, ki bo tokrat v Vipavi, jeseni pa bodo organizirali svečano prireditev ob svoji 15-letnici.

Predsednik Zasavskih rogovov bo še naprej Franci Kralj, umetniški ter organizacijski vodja Dane Namestnik, najstarejšega rogovista Mirka Groznika iz Smartna pa so ob njegovi 80-letnici imenovali za častnega člana.

Boris Žužek

Nekaj prireditev v maju

Ob dnevu mladosti organizirata Center interesnih dejavnosti mladih in OK ZSMS Litija nekaj prireditev. Seznam še ni dokončen, že zdaj pa lahko zapišemo, da bo 20. maja organizirana športna prireditev, 25. maja bo organiziran sprejem učencev sedmih razredov v ZSMS s kulturnim in zabavnim programom, 27. maja pa še plesno-zabavna prireditev na košarskarskem igrišču v Litiji.

25. maja bo v avli občinske skupščine otvoritev razstave del slikarske kolonije z Levstikove poti. Prireditev bo združena s predstavitev druge številke literarne revije Mlada beseda, ki jo v okviru litijske knjižnice izdajajo mladi literati. O vseh prireditvah boste obveščeni tudi preko plakatov.

RUDI BREGAR

Obvestilo abonentom gledališkega abonmaja

Spoštovani obiskovalci gledaliških predstav, obveščamo vas, da se nam je končno uspelo dogovoriti za termina gostovanj za zadnji dve predstavi abonmaja v tej sezoni:

- v torek, 25. aprila 1989, bo ob 19.30 gostovalo Prešernovo gledališče Kranj s komedijo Strup ljubezni;
- v ponedeljek, 8. maja 1989, pa bo ob isti uri gostovalo Mestno gledališče ljubljansko z novo komedijo Toneta Partljiča Pesnikova žena prihaja.

Z že napovedano komedijo Premeteno dekle MGL zaradi kadrovskih težav, žal, ne more več gostovati.

Na Levstikovi poti bo slikarska kolonija

Tri tisoč novih priponek Levstikove poti

Za člane odbora Projekta Levstikova pot tudi v tem času ni mrtva sezona. Konec marca so izdali tri tisoč posebnih spominskih priponek Levstikove poti, namenjene pa so zbiranju denarja za urejanje celotne podobe Levstikove poti. Izdajo priponek jim je omogočila delovna organizacija Kovina iz Šmartnega, to pa je tudi največji prispevek, ki so ga doslej za Levstikovo pot prejeli.

Priponek Levstikove poti ne bodo prodajali, zbirali bodo namreč po tri tisoč dinarjev za Levstikovo pot in vsak, ki bo v ta namen prispeval tri tisoč dinarjev, bo dobil v spomin posebno priponeko, ki jo vidite na sliki. Priponeke so večbarvne in jih lahko naročite, seveda pa boste za to prispevali denar za urejanje Levstikove poti. Tako kot minulo leto pričakujemo, da se bodo v akcijo vključili tudi učenci osnovnih šol v Ljubljanski regiji in na Dolenjskem.

V sodelovanju z zasebnikom Zlatkom Krncem iz Kresnic bodo letos organizirali slikarsko kolonijo z naslovom Arhitekturna dediščina Levstikove poti od Litije do Čateža. Večino denarja za izvedbo kolonije bo prispeval prav Zlatko Krnc, precej denarja pa je zagotovila tudi Elma iz Čateža. Otvoritev slikarske kolonije bo že 23. aprila dopoldne na Slivni in bo trajala vse do 14. maja, ko bo otvoritvena razstava v Galeriji 19 v Dolu pri Ljubljani. Razstava bo postavljena tudi v Litiji. Na koloniji bo sodelovalo več slikarjev — amaterjev iz Kresnic, Ljubljane, Pirana, Tuzle in Trebnjega.

V tem času tečejo tudi aktivne priprave za ponatis Levstikovega Popotovanja od Litije do Čateža. Pred množičnim pohodom, ki bo letos 11. novembra, bo vsekakor izšel. Ali ga bo Projekt Levstikove poti izdal v samozaložbi ali v sozaložbi z Zvezo kulturnih organizacij občine Litija ali preko založbe, pa v tem trenutku še ni jasno.

Levstikova pot med Litijo in Čatežem je več ali manj urejena. Urediti jo morajo le še skozi moravško dolino, sicer pa je večji del poti ustrezno označen. Trenutno lahko za individualne pohode uporabljate kar dnevnike množičnih pohodov, ki jih dobite v Restavraciji Pošta v Litiji, konec aprila pa bodo tudi za individualne pohodnike natisnjeni posebni dnevniki. V pripravi so že tudi posebna spominska priznanja za tiste, ki bodo letos že tretjič na pohodu. Izdelali bodo tudi posebne plakete, ki jih bodo podeljevali najbolj zaslužnim posameznikom in organizacijam pri urejanju Levstikove poti.

Letošnje leto bodo prvič organizirali tudi tek po Levstikovi poti. Ker je pot dolga preko 20 kilometrov, udeležbo priporočajo predvsem tistim, ki imajo dovolj moči. Tek bo na prvi jesenski dan, 23. septembra.

Projekt Levstikova pot se je uspešno predstavil tudi na mednarodnem sejmu Alpe-Adria na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani in vzbudil precejšnje zanimanje. Za vse, ki bi radi kakorkoli (z idejami in denarjem) pomagali pri delu, še enkrat objavljamo žiro račun: 50100-620-107 05 1023110-292567 in naslov: CIDM Litija, Ponoviška 6, p.p. 32.

RUDI BREGAR

Litijski plesalci na Zasavskem prvenstvu

Center interesnih dejavnosti mladih je v aprilu organiziral priprave za udeležbo na zasavskem plesnem prvenstvu konec aprila. Priprave pod vodstvom plesne vaditeljice Melite Borštnar je v svojih prostorih omogočila osnovna šola Dušan Kveder-Tomaž iz Litije, sodelovali pa so predvsem učenci nižje stopnje osnovne šole. O dosežkih plesalcev na zasavskem prvenstvu vas bomo obvestili v prihodnji številki glasila.

Rudi Bregar

Folklorna skupina Javorje praznuje

Pred desetimi leti so se v majhni vasi Javorje nad Bogenšperkom zbrali mladinci in mladinke (med njimi so bili nekateri še osnovnošolci) z željo, da popestrijo mladinsko udejstvovanje v tem kraju. In porodila se je ideja o ohranjanju starih ljudskih plesov in običajev. Z obilo volje in prizadevnosti so se pričeli učiti osnovnih korakov. Strokovno vodstvo skupine je prevzela Ida Dolšek, ki je na raznih seminarjih, predvsem pa s samoizobraževanjem in ogromnim prizadevanjem, pridobila potrebno znanje, s katerim je skupino pripeljala do današnje kvalitete.

Toda samo plesanje ni bilo dovolj, saj folklorna dejavnost zahteva precej več. Vsaj harmonika je nujno potrebna, pa tudi noše ne smejo manjkati. In ata Gregor Pivec, »javorski ljudski godec«, se je odločil, da bo hčerki Idi in mladim Javorcem priskočil na pomoč. V ta namen si je kupil harmoniko in se pričel učiti ustreznih melodij. Kako pa so prišli do noš? Organizirali so veselico, izkupiček pa namenili nabavi materiala, medtem ko so se izdelave pod vodstvom Ide lotili sami ali pa s pomočjo sorodnikov. Prvi nastop je skupina imela junija 1. 1981, torej je bilo treba kar dve

leti trdega dela in dobre volje, da so uspeli.

Tak je bil začetek naše folklorne skupine, ki je svojo ustvarjalno pot po prvem nastopu hitro nadaljevala, saj se je vest o folklorni dejavnosti v Javorju širila, skupina se je večala in člani so prihajali iz vseh koncev občine. Svojo dejavnost je naša skupina, kljub številnim nastopom in celovečernim samostojnim prireditvam, širila. V svoj program smo poleg gorenjskih, štajerskih in belokranjskih plesov vpletli tudi številne stare običaje, dopolnili smo glasbeno sprem-

ljavo s kontrabasom in klarinetom, nabavili novo harmoniko in ustanovili tamburaški orkester.

Pri skupini je v tem času sodelovalo preko 50 članov, število nastopov pa se je že tudi približalo številki 100. V tem času smo naštudirali preko 50 ljudskih plesov in običajev Gorenjske, Štajerske in Bele krajine, nekaj običajev pa tudi iz domačega kraja. Upamo, da bomo do konca letošnjega leta zaključili tudi z raziskavo noš in običajev domačega kraja, o kateri smo že pisali, in prikazali tudi splet domačih plesov v domačih nošah.

Ves čas obstoja se naša skupina srečuje s finančnimi težavami, ki jih skušamo reševati na razne načine, predvsem pa z lastnim delom in varčevanjem. K takemu razmahu naše dejavnosti pa so vsekakor pripomogli tudi vsi, ki so nam v tem obdobju finančno in materialno pomagali. Redno nas je sofinancirala Zveza kulturnih organizacij Litija, medtem ko so nam pomagali še: Predilnica Litija,

IUV, TOZD Usnjarna Šmartno, Kovina Šmartno, Lesna industrija Litija, Krajevna skupnost Vintarjevec, Krajevna skupnost Šmartno, Kulturna skupnost Litija in Raziskovalna skupnost Litija. Še posebej pa smo hvalženi tudi Osnovni šoli Šmartno, ki nam že nekaj let zagotavlja prostore za nemoteno izvajanje vaj. In na koncu ne smemo pozabiti na tiste člane skupine, ki so pri skupini že od njenega začetka: Jože Dolšek, Joži Suštaršič, Janez Končar, Ida Dolšek in naš ata Gregor Pivec. Desetletnico našega dela bomo praznovali v mesecu mladosti, torej 20. maja, z osrednjo prireditvijo v Šmartnem. Toda tudi na domicilno vasico Javorje nismo pozabili, saj bo ime naše skupine za vedno povezano z JAVORJEM, pa tudi vsa zahvala gre vaščanom Javorja, da so s skupino vztrajali v najtežjih trenutkih prvih let in ji v okviru svojih moči tudi pomagali. Z nastopom se jim bomo letos oddolžili v mesecu juniju, in to z nastopom na prostem.

Marina Krnel
Foto: Zofka

NOVICE IZ KNJIŽNICE

Pomagamo knjižnici ohraniti matičnost

V zadnjem mesecu sta za ureditev prostorov knjižnice prispevala sredstva še dva obrtnika: **JOŽE VRTAČNIK** z DOL pri Litiji in **ALOJZ DRAKSLER** iz Primskovega.

Sredstva so prispevali tudi bralci knjižnice, ki pa ne želijo biti imenovani. Skupaj je bilo do sedaj zbranih 2.800.000 din.

Otvoritev šmarske podružnice po majskih praznikih

Ker so se nekatera obnovitvena dela pri urejanju prostorov za knjižnico v Šmartnem zavlekla, bo otvoritev šele po majskih praznikih. V knjižnici bo več kot 7.000 knjig za odrasle in otroke. Odprta bo dvakrat na teden: ob torkih od 12. do 18. ure in ob petkih od 8. do 14. ure. Izposoja knjig bo za vse člane knjižnice brezplačna, članarina za leto 1989 pa bo znašala:

- za učence osnovne šole 4.000 din,
- za dijake in upokojence 6.000 din,
- za ostale člane 10.000 din.

Pisatelj Ivan Sivec na zaključku bralne značke

Številnim učencem na osnovnih šolah je knjiga še posebej dobra prijateljica. To so spet dokazali, saj so osvojili bralne značke, nekateri tudi po dve in več v enem letu.

Letošnja bera bralnih značk je bila podeljena v sredo, 11. aprila. Učenci na šoli v Gabrovki, Šmartnem in Litiji so tokrat gostili pistolja **IVANA SIVCA**.

Ivan Sivec se je rodil v Mostah pri Komendi leta 1949 kot tretji kmečki sin. Prve črtice iz vaškega življenja je objavjal že v mladinskem tisku. Doštudiral je na Filozofski fakulteti, sedaj pa opravlja dela novinarja na radiu. Poleg knjig iz kmečkega življenja piše tudi humoreske, črtice ter mladinske in otroške nadaljevanke. Do sedaj mu je založba Kmečki glas objavila trinajst knjig (zadnja z naslovom *Go dec pred peklom* je izšla pred kratkim).

Pisateljev klepet z učenci na vseh treh šolah je bil prisrčen in iskren, šegav in poučen. Učence je predvsem zanimalo, če so osebe v njegovih zgodbah resnične. Ko so dobili pritrilni odgovor, so vprašanja kar deževala. Najbolj zanimivi so bili odgovori na edini objavljeni Sivec mladinski roman z naslovom *Pozabljeni zaklad*, ki je detektivska zgodba, v ka-

teri se prepleta današnje življenje s časom, ko so Slovenijo okupirali Francozi. Pisatelj je napisal tudi knjigo o palčkih, ki bo izšla prihodnje leto.

Solske ure so bile prekratke, da bi pisatelj Ivan Sivec odgovoril vsem razdovednežem, zato ga bomo še kdaj povabili medse.

Jože Konjar
Foto: GO

Razpis kadrovskih štipendij pri občinski izobraževalni skupnosti Litija za šolsko leto 1989/90

Štipendiranje smo v SR Sloveniji samoupravno uredili z družbenim dogovorom o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike in ustreznimi samoupravnimi sporazumi. Ti opredeljujejo vrsto štipendij: **kadrovske štipendije** (podeljujejo jih organizacije združenega dela in samoupravne interesne skupnosti), **štipendije iz združenih sredstev** (podeljujejo jih samoupravni organi udeležencev samoupravnega sporazuma o štipendiranju v občinah), štipendije **Titovega sklada** za štipendiranje mladih delavcev in otrok delavcev SR Slovenije, **Kraigherjevega sklada**, Posebne izobraževalne skupnosti za **pedagoško usmeritev**, Kulturne skupnosti Slovenije, Raziskovalne skupnosti Slovenije in Zavoda za mednarodno znanstveno, tehnično, prosvetno in kulturno sodelovanje SR Slovenije.

Višina kadrovske štipendije je določena s točkami: za šolanje v kraju bivanja od 285 do 1320 točk, izven kraja bivanja pa od 800 do 1790 točk.

Vozačem pripadajo točke v kraju bivanja ter dodatek za vožnjo, in sicer stroški prevoza v šolo, ki presegajo 2% poprečnega mesečnega neto osebne dohodka na zaposlenega v S Sloveniji, ugotovljenega za preteklo leto (14.390 din).

Višine kadrovskih štipendij za podiplomski študij so določene v skladu z merili organizacije združenega dela — štipenditorja, vendar najmanj v višini minimalnega osebnega dohodka pripravnik z visoko izobrazbo.

Štipendija se lahko poveča do 200 točk za tiste poklice, v katerih kadrov izrazito primanjkuje in za katere se udeleženci samoupravnega sporazuma dogovorijo v organih za štipendiranje v občini. Podatke o teh poklicih v posameznih občinah lahko prosilci za kadrovske štipendije zvedo v strokov-

ni službi skupnosti za zaposlovanje v občini, v kateri prosijo za kadrovske štipendije.

Vrednost točke določi odbor za štipendiranje pri skupščini Zveze skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije.

Občinska izobraževalna skupnost Litija razpisuje za šolsko leto 1989/90 naslednje kadrovske štipendije:

1. UČITELJ MATEMATIKE IN FIZIKE ALI UČITELJ FIZIKE IN TEHNIČNE VZGOJE (VII. stopnja) — 1 štipendija
2. UČITELJ GLASBENE VZGOJE (VII. stopnja) — 1 štipendija.

Prijave za razpis kadrovskih štipendij morajo prosilci vložiti **do 15. julija**. Pred tem rokom samoupravni organi štipenditorjev ne morejo odločati o podelitvi štipendij. Prosilci, ki se bodo naknadno vpisali, oddajo vloge najkasneje 30 dni po vpisu. Po določilih samoupravnih sporazumov o štipendiranju morajo biti kadrovske štipendije podeljene **do 15. septembra**. Kandidati morajo prijavi oz. vlogi (**obr. DZS SPN-1**) »Vloga za uveljavljanje socialnovarstvenih pravic« priložiti:

— potrdilo o vpisu v šolo,

— overjen prepis oz. fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oz. potrdilo višješolske ali visokošolske organizacije združenega dela o opravljenih izpitihi.

Prijave pošljite na naslov: OBČINSKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST LITIJA, Valvasorjev trg 9a, Litija.

OIS LITIJA

V Litiji je veliko zanimanje za znanje

Spoznajte svetovno razmišljanje

Pogosto postavljajo vprašanje, ali so strokovne ekscurzije, ki jih za delavce pri obrtnikih organizira Medobčinski sklad za izobraževanje delavcev na področju samostojnega osebnega dela Ljubljana, Miklošičeva 26, res del izobraževanja ali so le izleti. Tudi letos je bilo 100 delavcev in delavk iz ljubljanskega območja, med njimi pet iz naše občine na 41. mednarodnem obrtnem sejmu v Münchnu. Obiskali so največjo svetovno obrtniško prireditev, na kateri iz 40 držav sodeluje 1600 neposrednih in 1000 posredno zastopanih podjetij na 130 tisoč kvadratnih metrih površine v 25 velikih dvoranah.

Kaj bi bilo vredno izpostaviti z letošnjega sejma? Prav gotovo to, da naša država ponovno ni bila prisotna na njem, kljub temu da smo na četrtem mestu po številu obiskovalcev. Bile pa so zelo močno prisotne Poljska, Romunija in Sovjetska zveza, če omenimo tiste države, ki so naše pogoste konkurentke pri opravljanju najcenejših delovnih nalog za razviti svet.

Zelo težko je nestrokovnjaku poiskati novosti in posebnosti letošnjega sejma na posameznih področjih storitvene, proizvodne in intelektualne obrti. Obrti, ki je v razvitem svetu majhna po obsegu delavnic, a ima s sodobno strojno in pomožno opremo (RAČUNALNIKI) izredne zmogljivosti. A ne na škodo človeka, kar lahko opazimo v naši industriji, ki je edina primerljiva z obrtjo v razvitem svetu. SKRB ZA ČLOVEKA, od delovnega mesta in čim manjšega napora na njem, do številnih izredno aktivnih zavarovalnih, rekreativnih, zdravstvenih in drugih organizacij in društev, je eno od pomembnejših sporočil Münchenskega obrtnega sejma. To je mogoče na razne načine opaziti pri opremi stanovanj, rekreativnih po-

vršin v domu, pri zaščitnih pripomočkih ob stroju in predvsem pri tem, da se je močno zmanjšalo fizično delo. Ko obiskovalec primerja prikazane stroje, ki so pretežno opremljeni z računalniki in so vsi energetsko izredno varčni, se seveda sprašuje, ali ne bi bil pri nas edino primerno pričeti z veliko osveščevalno akcijo o gospodarnem ravnanju z energijo, s surovinami in s tem, da je znanje edina možnost za razvoj. Pomembno je tudi to, da bi s tem hoteljem po razvoju, napredku, z vsesplošno izobraževalno usmerjenostjo hitro odpravili številne probleme, ki nas pestijo na številnih področjih.

Ljudje bi začutili notranje zadovoljstvo, pa tudi delovni rezultati bi jim dali nov elan.

Obisk Münchenskega sejma, ogled njegovih sodobnih svetovnih tokov od proizvodnje do izredno skrbno vodene administracije pa je vsekakor možnost, da vsaj peščica delavcev pri obrtnikih pričena razmišljati v to smer. Kljub temu da na njem ne prevladujejo velikanski stroji, pa bi bil izredno koristen tudi za čimvečje število delavcev živilske stroke, kovinsko-predelovalne industrije, gradbeništva, predelave lesa, projektiranja in izdelave pohištva, skladiščne opreme in seveda za vse, ki vedo, kako prijazno in pozorno se je potrebno obnašati do potrošnika in tržno usmerjeni družbi. Skratka, prav bi bilo, da bi resnično čimprej razmislili o tem, da je strošek za tako strokovno ekscurzijo v obrti ali industriji malenkost proti znanju, ki ga lahko prinese delavec v nov, prepotrebnejši način razmišljanja o našem ekonomskem razvoju.

Medobčinski sklad za izobraževanje delavcev na področju samostojnega dela Ljubljana namerava izvesti prav pri

vnašanju sodobnega znanja v naše obrtne delavnice pomembno novost. Skupaj z vsemi zainteresiranimi bo izvedel anketo o tem, koliko obrtnikov razmišlja o uvedbi CNC EMCO raču-

nalniško vodenih obdelovalnih strojev delavnice, in oblikoval program izobraževanja delavcev ob delu za upravljanje teh naj sodobnejših strojev.

STANE JESENOVEC

Mladi bodo preurejali prostore, trim stezo in Levstikovo pot

Letos tudi občinska MDA Litija 89

CIDM Litija je predlagal, predsedstvo občinske konference ZSMS Litija pa je potrdilo, da se v letošnjem letu izvede občinska delovna akcija Litija 89. Delovna brigada iz Litije je na republiški ali zvezni delovni akciji sodelovala nazadnje leta 1987, lani so bile izvedene delovne akcije predvsem v osnovnih organizacijah ZSMS v sodelovanju z vodstvi krajevnih skupnosti, letos pa bodo prvič doslej organizirali tudi občinsko delovno akcijo.

Za razliko od dosedanjih akcij bo MDA Litija 89 potekala skozi vse leto. Formalno brez pompa se je pričela 23. marca s pričetkom obnove prostorov za potrebe mladinskega delovanja v Domu borcev in mladine v Litiji. Obseg letošnje delovne akcije je težko določiti, ker se bo tudi sproti dopolnjeval, vsekakor pa bo akcija obsegala prenovo prostorov v Domu borcev in mladine za potrebe OK ZSMS Litija, Centra interesnih dejavnosti mladih, litijske podružnice Slovenske kmečke zveze, litijskega radiokluba, študentskega servisa in drugih mladinskih dejavnosti, ureditev trimske poti na Sitarjevcu in urejanje Levstikove poti od Litije do Cateža.

Ker bo akcija potekala skozi vse leto, ne bodo mladi delavci izgubljali delovnih ur v svoji delovni organizaciji, saj bodo vsa dela opravljali ob prostih popoldnevih, sobotah in nedeljah. Vrednost celotne delovne akcije bo po grobih ocenah znašala po dnevnih cenah blizu 60 milijonov dinarjev. Sredstva bodo zagotovili iz sredstev študentskega servisa, ZKO Litija, amortizacijskih sredstev OK ZSMS Litija, lastnih sredstev CIDM Litija, prispevkov zasebnih in delovnih organizacij, porabili jih bodo za nakup materiala, medtem ko bodo vsa dela opravili sami v okviru delovne akcije. Pomoč so jim doslej prispevali nekateri zasebniki ter Kovina iz Smartnega, Industrija apna Kresnice, Lesna industrija Litija, Elma iz Cateža in nekateri drugi.

Izvedbo delovne akcije je prevzel Center interesnih dejavnosti mladih, delovne akcije pa se lahko udeleži vsak, ki to želi. Prijave zbirajo in dajejo informacije na naslovu CIDM Litija, p.p. 32, 61270 Litija ali po telefonu 881-269. O akciji vas bomo sproti obveščali tudi preko Glasila občanov.

RUDI BREGAR

objavlja za šol. l. 1989/90

RAZPIS

za vpis

I. v programe srednjega usmerjenega izobraževanja

1. kovinsko-obdelovalna usmeritev
  - program obdelava kovin in upravljaec strojev (2. in 3. letnik) SR, IV. stopnja
  - program obratni strojni tehnik—tehnolog, NAD, V. stopnja
1. promet in zveze
  - program vožnja motornega vozila — smer voznik—mehanic, SR, IV. stopnja
3. poslovno-finančna in trgovinska dejavnost
  - prodajalec (prekvalifikacija iz drugih poklicnih strok), SR, IV. stopnja
  - komercialni tehnik, NAD, V. stopnja

II. v osnovno šolo za odrasle (od 6. do 8. razreda)

III. v programe strokovnofunkcionalnega izobraževanja za delo (tečaje):

- tečaj lahke in težke gradbene mehanizacije
- tečaj tujih jezikov (angleški, nemški, italijanski)
- tečaj za skladiščnike
- začetni in nadaljevalni tečaj šivanja in krojenja
- tečaj za gostinske delavce
- tečaj iz varstva pri delu
- higijenski minimum

Vse informacije o posameznih oblikah izobraževanja dobite na delavski univerzi, Parmova 4, tel. 881-182, vsak dan od 8. do 12. ure in od 15. do 16. ure, ob sobotah od 8. do 10. ure.

ZVEZA SINDIKATOV SLOVENIJE

Občinski svet Litija

obveščča

- da je brezplačna pravna pomoč za člane sindikata in osnovne organizacije sindikata organizirana vsako prvo sredo v mesecu od 14. do 16. ure;
- družbeni pravobranilec samoupravljanja dela vsako tretjo sredo v mesecu od 12. do 15. ure.

Obe dejavnosti sta v prostorih Občinskega sveta Zveze sindikatov Litija, Jerebova ul. 8.

IZ MATIČNEGA URADA

Poroke, rojstva, smrti...

V mesecu marcu se je na območju občine Litija rodilo 7 dečkov in 5 deklic. Na gradu Bogenšperku se je poročilo 22 parov, med njimi:

Ribič Uroš, prometni tehnik iz Obrežja pri Zid. mostu, in Pavlin Suzaa, referentka za izvoz iz Laškega, Maslo Gorazd, dipl. agronom iz Ljubljane, in Strulec Eva, administratorka iz Ljubljane, Kušter Sandi, kovinar iz Trbovelj, in Bajda Sonja, referentka iz Podkuma, Markošek Dušan, študent iz Zagorja ob Savi, in Povše Breda, gradbeni ing. iz Zagorja ob Savi, Valentinčič Bojan, delavec iz Škofje Loke, in Habjan Natalija, blagajnik iz Škofje Loke, Šepec Janez, mehanik iz Velike Loke, in Lah Ljudmila, upravni tehnik iz Velike Loke, Janežič Anton, rudarski tehnik iz Zagorja ob Savi, in Potparič Tjaša, dipl. pravnica iz Kisovca, Kostanjšek Pavel, orodjar iz Trbovelj, in Trdin Marija, delavka z Izlak, Pihler Boštjan, študent iz Maribora, in Brodar Marija, študentka iz Zagorja ob Savi, Sušnik Robert, ekonomist iz Pulja, in Mahkovec Zvonka, referentka iz Ljubljane.

Umrli v mesecu marcu:

Sorman Marija Emilija, 47 let, iz Šmartna pri Litiji, Šimenc Marija, 86 let, iz Ljubljane, umrla v Črnem potoku, Pavliha Karolina, 87 let, iz Zaloga, umrla v Črnem Potoku, Pušnik Ljudmila, 54 let, iz Zavrstnika, Bulc Marija, 88 let, iz Ljubljane, umrla v Črnem Potoku, Kozlevčar Jožefa, 81 let, iz Tlake št. 2, Gabrovka, Jeršin Lidija, 86 let, iz Marovč pri Gabrovki št. 52, Kosi Marija, 63 let, iz Spodnjega Hotiča, Mlakar Frančiška, 82 let, iz Kresniškega Vrha, Tratar Rudolf, 57 let, iz Zagorja ob Savi, umrl v Kostanjevici, Vidic Marija, 62 let, iz Kresnic, Kanduč Frančiška, 53 let, z Brega pri Litiji, Jančar Mihael, 77 let, iz Kresniškega Vrha, Pavliha Anton, 86 let, iz Spodnjega Hotiča, Vozel Franc, 66 let, s Save, Slak Jera, 74 let, iz Gradišča pri Primskovem.

Jelka Bric

OBVESTILO

Obveščamo vse člane ZZB NOV in druge občane, da je tudi letos možnost oddiha na morju v našem počitniškem domu v Banjolah. Dom bo odprt od 5. 4. do 5. 9. 1989. Vse ostale informacije dobite na Občinskem odboru ZZB NOV Litija, Ponoviška 6, in v časopisu TV-15, št. 8, z dne 2. marca 1989. Prijave sprejemamo ob uradnih dnevih: ponedeljkih, sredah in petkih od 9. do 12. ure.

Občinski odbor ZZB NOV Litija

ZAHVALA

Ob izgubi mame, stare mame in tete

LIDIJE JERŠIN iz Moravč pri Gabrovki

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in jo pospremili na zadnji poti, še posebej gospodu župniku za opravljen obred, govorniku tov. Mikliču in moškemu pevskemu zboru za zapete žalostinke ob odprtem grobu. Zahvaljujemo se tudi osebju Zdravstvenega doma Litija za zdravstveno pomoč.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči in prezgodnji izgubi našega dragega moža, očeta, in starega očeta

NAČETA MEŽNARJA iz Slivne pri Vačah

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in vsem ostalim, ki ste sočustvovali z nami, darovali cvetje, ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti ter izrazili ustno ali pisno sožalje.

Žalujoči: žena Ela ter hčerki z družinama Slivna, Vače

V SPOMIN

9. maja se bo izteklo drugo leto dragi sin in bratec

BOŠTJAN ZUPAN iz Litije, Badjurova 1

odkar se je poslednjič spustila zavesa na odru tvojega mladega in prekipeva-jočega življenja in smo ostali strti in tako nepopisno sami. V svojih srcih te bomo nosili večno in ti ostajaš naš za zmeraj.

Tvoji: mami, ati, Tomaž in Primož

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

MARIJE KOSI iz Sp. Hotiča

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ji namenili toplo misel, ji darovali cvetje, jo pospremili k zadnjemu počivališču ter z nami sočustvovali ob težkih trenutkih slovesa. Zahvaljujemo se tudi g. župniku za lepo opravljen obred, govorniku za govor in pevcem za petje. Posebno se zahvaljujemo osebju ZD Litija, še posebej patronažni sestri Miri Mahkovec za nesebično pomoč in nego med boleznijo.

Vsi njeni

ZAHVALA

Pred božičnimi prazniki je Bog vzel k sebi dobrega moža in skrbnega očeta

MARTINA HOSTNIKA

Mačkovega Tinkota iz Vintarjevca

Vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem se iskreno zahvaljujemo za vse izraze sočustvovanja in izkazano pomoč v stiski. Še posebno se zahvaljujemo g. župniku za tolažilne in upanja polne besede kakor tudi pevskemu zboru, čebelarskemu društvu in komunalnemu podjetju za dostojen pogrebni obred.

Žalujoči: žena Tinca, sin Marko ter Mimi in Peter z družinama

*Ob moji poti ni več postaj.
Samo ena pot bo in tam ostanem.
Vso pot premišljam, kakšen je ta kraj.
Tako je daleč in tako na samem.*

Samo Simčič

ZAHVALA

Ob tragični in mnogo prezgodnji smrti ljubega sina, brata in vnuka

FRANCIJA WEISA

se iz vsega srca zahvaljujemo za pomoč in sočutje stanovalcem iz bloka, gospodoma župnikoma za opravljen obred, šmarskim pevcem za žalostinke ob grobu in tovarišu Setničarju za Tišino, ki bo odslej našemu Franciju edina spremljevalka. Iskrena hvala vsem njegovim prijateljem za spremstvo na zadnji poti, še posebej Saši Rabuzin za ganljive besede slovesa. Sodelavkam in sodelavcem Furnirskega obrata LIL, ki so z besedami in dejanji skušali omiliti našo žalost in nam stali ob strani, pa velja naša posebna zahvala.

Mama Danijela, brat Darko in stara mama v imenu vsega sorodstva

ZAHVALA

Ob nenadni, prezgodnji izgubi naše drage hčerke, žene, mame in stare mame

MILKE PUŠNIK roj. ULČAR

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste z nami sočustvovali, darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se gospodu župniku Adamu za lepo opravljene pogrebne slovesnosti, govorniku tov. Albinu Jesenšku za poslovilne besede in cerkvenemu pevskemu zboru iz Šmartna za lepo zapete žalostinke. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: mama, mož Franci, brat Franci, hčerki Darka in Nevenka z družinama

Utrinki s snežnih zaplat

Kljub zelo uspešni organizaciji zimovanja v prejšnjih letih nas je spremljala bojazen, da v šolskem letu 1988/89 ne bo mogoče vključiti te dejavnosti v vzgojni program. Toda na prvem roditeljskem sestanku so starši izrazili željo za ponovno organiziranje zimovanja in bili pripravljene kriti stroške ne glede na ceno. Na njihovo pobudo in prizadevnost tovarišice Martine smo optimistično razpoloženi 20. februarja krenili na zimovanje. Že tretje leto so nas v Zidanškovem domu sprejeli prijazni »stric« Beno in ustrezne kuharice. Začelo se je naše šestdnevno življenje brez staršev. Že prvi dan smo sestavili urnik vsakodnevnih dejavnosti.

Vsi, ki smo skrbeli za dobro počutje otrok, smo se trudili po najboljših močeh.

Mini ski-bus, parkiran pred domom, nas je prijetno presenetil. Z njim nam je Beno, upravnik doma, omogočil lažjo organizacijo smučarskega tečaja — vsakodnevni prevoz na Areh.

Profesionalni smučarski vaditelji so s pedagoškim čutom za predšolske otroke uspešno opravili svojo nalogo. Za čustvene, varnostne in higienske potre-

be otrok smo skrbele vzgojiteljice Vzgojno-varstvene organizacije Litija in zunanja sodelavka.

In kako smo preživel teden? Vsako dopoldne je bil smučarski tečaj, organizirali smo igre na snegu, izlete po tekaški progi, praznovanje rojstnih dni — cibicov disco, večerno predavanje risanih filmov, ob koncu pa je bilo tekmovanje s podelitvijo priznanj in medalj.

Presenetil nas je obisk mnogih staršev, ki so želeli spodbujati otroke v njihovem prvem srečanju s pravim tekmovanjem. Prav gotovo je otrok s ponosom sprejel svoje prvo priznanje ob ploskanju staršev, vaditeljev in tovarišic. Organizacijo zimovanja so nam poleg staršev omogočili tudi Občinska skupnost otroškega varstva Litija, Industrija usnja Vrhnika-TOZD Usnjarna Smartno pri Litiji, Občinska telesnokulturna skupnost Litija in Vzgojno-varstvena organizacija Litija.

Držimo pesti, da bodo tudi naslednje generacije deležne veselja na zimovanju.

Tovarišice: Martina, Maja, Andreja, Sanda, Dana in Vida

Uh, kako je smuka lahko naporna

Novice iz vrtca

Nekako dolgo se iz vrtca nismo oglašili. Ne mislite, da se v naših hramih ni nič dogajalo, nasprotno, boter Čas nas prehiteva in dobri striček Občan je moral na novice iz naših logov počakati.

Najprej, kaj se je dogajalo med najmlajšimi v igralnicah, na igrišču, sprehodih in še kje?

Kimavca smo v vrtec sprejeli novinčke. Bilo je nekaj joka, a so se solze hitro posušile. Teta Jesen nas je bogato obdarila.

V vinotoku smo veliko hodili v naravo. Krepili smo si zdravje. Tudi na varčevanje nismo pozabili, bili smo gostje Beograjske banke. Obiskal nas je gledališčnik Igor Somrak s predstavo Zakaj teče pes za zajcem?

V listopadu smo prižgali svečke na grobove. Pripravljali smo se na zimo. Gruden je srečni mesec. Obiskal nas je dedek Mraz, tovarišice so pripravile lutkovno igrico, potujoče gledališče nas je razveselilo z Norim muzikantom, v naših koticah se je pojavilo tudi nekaj igrač.

V prosincu smo pridno hodili v knjižnico, čakali na sneg in navjali za Matejo in Tomaža. Imeli smo tudi počitnice.

V mesecu kulture, svečanu, so nas razveselili učenci glasbene šole z imenitno predstavo Čarobna prodajalna. Bili smo v knjižnici in preživeli lepe dneve na Pohorju, za kar gre velika zahvala šmarski Usnjarni.

V sušcu nas je prebudilo sonce. Pohiteli smo v naravo, obiskal nas je čarovnik Romano. Urejamogredice. In kaj se še bo zgodilo?

V malem travnu nam tovarišice pripravljajo presenečenje v pedagoških delavnicah. Odhajali bomo na izlete.

V velikem travnu bomo osvajali športno, prometno in planinsko značko. Veselili se bomo.

V rožniku se bomo poslavljali od naših malih šolarjev.

Franc Končar

Po smučanju sem vedno lačen

Kljub utrujenosti rad zaplešem. In to disco!

Poglejte me, saj smučam kot Bojan Križaj!

Rally veteranov spet v Litiji

3. junija bo rally starih muzejskih avtomobilov na relaciji Ljubljana—Litija—Bogenšperk.

Podrobnosti bomo objavili v majski številki Glasila občanov.

Turistično društvo Litija

ŠE POMNITE, TOVARIŠI?

Prvi maj triinštiridesetega

Gozdovi krog in krog Moravske doline so se že bahavo ponašali z novo zeleno obleko, tu in tam pa jih je krasila razcvetela češnja. Tako so še uspešneje skrivali partizane treh bataljonov Kamniško-savinjskega odreda, ki so se spuščali na akcije v doline vse do revirjev, Kamniških planin in Dobrovelj na Štajerskem.

Zasavski bataljon Lojzeta Hohkrauta je taboril v Lesu nad Slivno. Vsak dan so vanj prihajali novi, mladi borci. V štabu so kovali načrte za veliko ofenzivno akcijo, ki naj bi se pričela prvega maja. Zaradi te akcije je bil obveščevalec Luka (Ivan Tlakar) na nogah sleherno noč. Pa tudi podnevi je kot agent zavarovalnice šel v Moravče, tako da si je snel črno obvezo, vzel pod roke aktovko, pod sukničjem pa imel privezano težko »štajer« pištolo. V gostilni Kavka, komaj sto metrov od žandarmerijske postaje, je dobil dragocene podatke, s katerimi se je vračal v taborišče. Proti koncu aprila je zvedel, da mislijo Nemci zaradi naraščajoče partizanske moči utrditi tri nove postojanke v Češnjicah, Zalogu in Belneku. S posadkami v treh graščinah in bunkerjih okrog njih bi se nacisti od vseh strani zavarovali in tako preprečevali partizanske akcije.

Ko se je bližal prvi maj, so graščino v Češnjicah že začeli utrjevati. Na predvečer zadnjega aprila se je Zasavski bataljon premaknil iz taborišča na Lesu v taborišče na Sveto Goro Rviškovec. V noči pred delavskim praznikom je en vod partizanov odšel proti Češnjicam.

Prva četa, okrepljena z drugim vodom druge čete ter vodstvom bataljona, se je napotila proti železniški postaji Sava. Četi je poveljaval Aleksander (Milan Čadež), druga četa pa je odšla proti zaloški graščini pod vodstvom Matjaža (Lovrenca Tiča).

Sam sem se ravno tiste dni, ko sem okrevaj, vrnil v prvo četo. Bil sem ranjen pri preboju nemškega obroča ob hajki na Dobrovljah. Takoj po povratku so mi zaupali strojnico.

Partizani v Češnjicah so zažgali graščino in okrog gorečega poslopja postavili zasede. Žandari iz moravske postojanke so se poskušali približati, vendar so jih partizani naglani nazaj.

Matjaževa četa je imela težko nalogo, kajti z ognjem bi morala uničiti zaloško graščino, to pa je bila domačija petih Bregarjevih partizanov. Graščina je bila prazna. Najstarejšega brata Vilka so Nemci

mučili in ubili kot talca. Ciril, Francelj, Milan in najmlajši Maks so bili v partizanih. Mati s hčerka je bila v nemškem taborišču. V tej graščini na hribčku nad Moravčami so se hoteli nacisti utrditi za meter debelimi zidovi. Bregarjeva partizana Francelj in Milan sta se odločila za požig svojega doma in tudi sama sodelovala pri tej akciji. Graščina je zagorela kot ogromna bakla, da je bila vsa dolina razsvetljena. Tudi tukaj so borci Matjaževe čete pognali Nemce nazaj v postojanko.

Ko je nad Moravčami že vse zarelo, smo Aleksandrovcem zavzeli položaje okrog železniške postaje na Savi. Po hribih so goreli tudi prvomajski kresovi, ki so jih zanetili aktivisti OF, v cerkvah in cerkvah so zvonili, na mnogih javnih poslopih so visele slovenske zastave. Preplašenemu šefu postaje smo odvzeli pištolo, obenem pa smo zaplenili tudi 130 dežnih plaščev in kompletno ambulanto. Razbili smo signale in kretnico in se pripravljali na požig postaje, ko je nenadoma pripeljal vojaški transport, namenjen za Madžarsko. Ko je vlak ustavil, so Nemci, ki so stražili vlak, zbežali. Od strojevodje so zahtevali, da vozi naprej, a se je izgovarjal, da nima pravega signala. V resnici se je bal, da bo vlak naletel na mine.

Zajeli smo izredno dolg vojaški vlak z vojaškimi avtomobili, akumulatorji, šivalnimi stroji, sanitnim materialom, električnimi žarnicami (dva vagona), radijskimi sprejemniki, elektromotorji in vrag vedi, kaj še vse. Pobrli smo, kar nam je koristilo pri partizanskem boju, potem pa minirali lokomotivo in zažgali postajo ter vagono. Drzni Petruška je telefoniral v Zagorje, da bi raportiral nacistom uspelo partizansko akcijo. Ko je zagorel ta veliki prvomajski kres, smo zapeli Cirilovo: »Naša četa v boj, boj...« Nato smo se zvrstili v kolono in se izgubili v gozdu na poti proti Rviškovec. Nemci iz Litije so bili prepozni, streljali so na slepo v ogenj in hrib.

Komandir Blisk (Tine Poglajen) je s svojo četo šel proti Zagorju, požgali so nekaj nemčurških shajališč in razobesili zastave. Kamničani so požgali Kulovec, Krtinski most, postajo v Trzinu in na Jaršah.

Tudi surova okupacija ni prekinila stare navade, da ne bi ljudje iz Zasavja prihajali na izlet na Sveto Goro. Zato smo se partizani popoldne spustili iz taborišča k lovski koči in cerkvi, kjer je bilo zbranih kar mnogo knapov, žena, deklet in

otrok. Nekaj časa nismo nikomur pustili oditi. Poskrbeli smo za varnost z zasedami, potem pa zapeli slovensko himno (Naprej zastave slave), razvili zastavo in pod njo svečano zaprilegli. Zbranim je spregovoril Skala (Peter Stante). Imel je gromek glas in napovedoval je nove zmage partizanske vojske, ki preha-ja v ofenzivo. Mitaljezci smo se menjavali v zasedah, okoli lovske kočice pa je odmevala partizanska pesem, ki jo je spremljala harmonika. Miting je močno odmeval po vseh zasavskih dolinah in bregovih.

Prišla je vrsta name in s pomočnikoma sem odšel v zasedo. To sta bila Lahov iz Peč in Miha iz Litije. To zasedo sem si zapomnil za vselej, čeprav je bilo vse mirno in brez spopada z nemško soldatesko. Ležal sem in imel strojnico, polno svetlih nabojev, uprto na rame. Nad menoj je odmevala partizanska pesem, moj pogled pa je iskal proti Klancu in za hribovjem mojo domačijo. Stiskalo me je pri srcu. »Mati, oče, sestre, bratje, kako neznanosko daleč narazen smo. Ali se boste še kdaj vrnili?« Zaskrbelo me je, ali imajo kaj jesti, da niso morda danes topli mame in jo spraševali za sinove, zame in Iva (Slavka Bratuna). Kmetije na hribih okrog Sv. Gore so bile podobne moji. Je moja prazna, morda že požgana? »Prekleti Švabi, kaj so zakrivilo moji starši in neboljani bratje. Martinu je komaj pet let, Francetu dve leti in pol. Mar se bojijo že malih otrok? Če padem v boju, se ne bomo videli več, mati niti vedela ne bo za moj ali bratov grob. Če pobijejo družino, če umre od lakote, tudi jaz ne bom nikoli zvedel za njihovo gomilo. Čemu potem živeti?«

Tako sem bil zamišljen, potrtn in poln dvomov in takega me je zatekel mrak, ki se je spuščal. Takrat so nam prinesli večerjo, dobro, prvomajsko. Povedali so nam, da se bomo zaradi varnosti ponoči premaknili. Med večerjo sem pripovedoval svojima pomočnikoma, kako so nas že pred vojno pripravljali in opozarjali na fašistično nevarnost. To so bili učitelj Napokoj, Srečko Berlot in Konrad Kotnik.

Vame in v moja tovariša se je ponovno vrnilo borbeno optimistično razpoloženje. Ne, ne bomo padli v tem boju! To se ne more, ne sme zgoditi! Naslednji prvi maj bo morda že praznik naše svobode in zmage. Takrat bomo ponosni, da smo se uprli fašistom, ponosni na hrabra dejanja 1. maja 1943 l. v Zasavju.

Ivan Bratun-Perko

Vidi Savinc-Baš v slovo

V zadnjih dneh februarja je v Zagorju na svojem domu na Cesti 9. avgusta umrla 65-letna Vida Savinc-Baš. Bila je mladinska aktivistka. Rodila se je na majhni samotni kmetiji v vasi Leše.

Spominjamo se je še vsi udeleženci NOB, saj smo se pri tej družini dostikrat zadrževali. Domačija je stala na južnem pobočju pod prostranimi gozdovi Vrhov, streljaj od strnjene vasi.

Vida, sestre in bratje so bili v mladinski organizaciji v Lešah. Leta 1944 sta brata odšla v partizane.

V sončnem aprilskem dnevu l. 1945 so Nemci Vido prisilili, da jim pokaže pot skozi prostrane gozdove do Tirne. Kot vodička je seveda šla pred njimi. Pri Tirni v Škerjancah pa je naletela na kurirje kurirskih postaj TV-25 in OPS-1, ki so kurili brez straže, nekateri so bili celo bosji, ker so si sušili nogavice. Kot je sama pripovedovala, jih je s tleskom rok opozorila, da so se pognali v beg. Trenutek zatem se je za njimi že vsul mitralješki ogenj. Na obrambo ni bilo misliti, ker je bil teren neprimeren. Od vseh je bil ranjen le Skvarča, brat narodnega heroja iz Zagorja. Ker se ni mogel rešiti, se je ulegel na bombo in si tako vzel življenje.

Pravila mi je, kako so jo 17. 1. 1945 v Lešah prebudili nočni strelji. Ker je bila v skrbeh, je odprla okno. Streljanje ni ponehalo. Sklenila je roke in prosila boga za rešitev. Streljanje je potihnilo, čez čas pa so se zaslišali trikrat zaporedoma skupinski strelji iz brzostrelke, kar je dalo slutiti, da Nemci streljajo ujetnike. Dan je potrdil resnico. Na snegu pred Ocepkovo (Kramarjevo) hišo, kjer so jih ujeli, so ležali štirje mladi partizani. Kdo jih je izdal, je še danes uganka.

Čez nekaj let se je Vida poročila z rudarjem Bašem, ki je bil dober mladinec in partizan. Ustvarila sta si dom in družino. Vida je zbolela za hudo, neozdravljivo boleznijo, ki ji je kljubovala skoraj 20 let.

Bašev se večkrat obiskal. Še tedaj, ko sta bila pri njih Vidina starša. Oče Valentin je namreč po mojem pobegu jeseni 1942 l. po zvezi obvestil mojo ženo, naj beži pred aretacijo.

Vida je vedno govorila: »Vem, kaj me čaka. Dokler bo šlo, bo šlo.« Sedaj je pomlad. Narava se prebuja, Vidin vrt, ki ga je tako pridno obdelovala, pa sameva. Vse lepo, pa tudi hudo je minilo. Odšla je. Naj mirno počiva v gomili na zagorskem pokopališču.

Milan Garantini

ŠPORT IN REKREACIJA

Živite zdravo in aktivno!

TVD Partizan Litija je sklenil občanom ponuditi nove oblike športnega udejstvovanja in jih pridobiti za zdravo in aktivno življenje v prijetni družini.

Gre za stalno organizacijo teka, kolesarjenja in hoje, ki bo primerna prav za vsakogar, še posebno pa za družine, skupine prijateljev in znancev, pa tudi za bolj osamljene, ki si bodo s tem pridobili nove prijatelje in znance ter se prijetno počutili v družbi somišljenikov.

Pridružite se tistim, ki žive zdravo in se dosti gibljejo v naravi! Stari in mladi, suhi in debeli, samski in poročeni, fantje in dekleta, žene in moške, dečki in deklice, pridite, ne bo vam žal! Ni naš cilj, kdo bo prvi, ampak da nas bo čim več! Da bomo življenje okusili tudi s te bolj brezskrbne in vesele ter prijetne strani. Cigarete pustite doma; če se boste družili z nami, bodo kmalu postale sa-

mo še spomin na vaše nekdanje nezdravo življenje. Tudi ne najete se čisto »do konca«, saj ne boste potrebovali nobenih zalog, nasprotno, domov boste prišli celo olajšani za vaše sedanje maščobne zaloge. Tudi z alkoholom si ne skušajte prignati skrbi in pridobiti dobre volje. To vam bo tudi brez tega strupa uspelo s tekom, kolesar-

jenjem in hojo, pa še ceneje bo!

Če bo zanimanje za novo ponudbo litijskega Partizana veliko, bo društvo aktivnosti razširilo še na druge dni v tednu in ponudilo še druge programe. Vse eventuelne spremembe pa bo organizator objavil tudi v Glasilu občanov. Š. S.

Tek zmage v Litiji

Tradicionalni tek zmage bo letos 29. aprila '89. Start bo ob 17. uri na Valvasorjevem trgu v Litiji. Proga bo kot običajno dolga 12 km in bo potekala po cesti do Pogonika, po polju ob Savi in nazaj.

Tek zmage, ki ga prireja TVD Partizan Litija, je postal priljubljen tako v litijski občini kot drugod po Sloveniji. To dokazuje tudi udeležba ljubiteljev teka iz občine Litija in drugod ter atletov

tekmovalcev iz atletskih klubov. Seveda bo tudi letošnji tek imel dva namena: množičnost in tekmovalnost. Zato organizator pričakuje udeležbo ljubiteljev teka in tekmovalcev, ki bodo progo premagovali vsak na svoj način in po svoji volji. Geslo teka bo tudi letos »TEKMUJ SAM S SEBOJ VSAK JE ZMAGOVALEC.« Kdor bo pretekel progo, bo prejel lično spominsko kolajno, tek pa šteje tudi za akcijo ZTKO Litija »ZDRAVO«.

Valvasorjev trg v Litiji bo tega dne zaprt za ves promet od 17. do 19. ure. Organizator bo progo primerno označil, uredil kontrolna mesta, zagotovil osvežilne napitke in slačilnice, najhitrejšim trem v posameznih kategorijah bo podelil medalje, najboljšim 5 moškim in 3 ženskam pa še posebne nagrade. Pričakujejo tudi Mirka Vindiša, našega najboljšega maratonce iz Puja.

KATEGORIJE: moška od 16 do 30 let, od 30 do 45 let in nad 45 let. Ženske pa do 30 in nad 30 let. Tek bo v vsakem vremenu. Š. S.

Torek, četrtek, sobota

Ti dnevi naj bodo odslej dnevi vašega zdravega in aktivnega življenja. Za začetek ti trije, kasneje — čimprej — pa naj bo takšen vsak dan.

V teh dneh bo vse do pozne jeseni TVD Partizan organiziral tek, kolesarjenje in hojo. Tem akcijam se lahko pridruži vsak, saj ne bo nikakršnega hudega napora, ampak zmerno gibanje, ki človeka spravi v dobro voljo in mu sčasoma pride v navado. Aktivnosti bodo naslednje:

TOREK: lahkoten tek v naravi; zberemo se vsak torek ob 18. uri pri AMD Litija

ČETRTEK: kolesarjenje; zberemo se vsak četrtek ob 17.30 pri kegljišču

SOBOTA: hoja po obronkih in stezah ter gozdovih okrog Litije; zberemo se vsako soboto ob 16. uri pri spomeniku NOB (opomba: velja samo za maj, za ostale mesece bo program objavljen v Glasilu občanov)

Čevljarstvo in izdelava ključev

DJUKIĆ LUKA

Obveščam stranke, da poleg popravila čevljev izdelujem tudi ključe.

GLASILO OBČANOV

Ustanovitelj: Občinska konferenca SZDL Litija. Glavni urednik: Andrej Kralj. Ureja uredniški odbor: Jože Sevljak (odgovorni urednik), Mija Bernik, Dušan Gnezda, Franc Končar, Marina Krnel, Gorazd Mayretič, Slavko Rokavec, Marjan Šuštaršič, Boris Žužek, Jelka Belec (lektorica Glasila občanov). Predsednik izdajateljskega sveta: Miro Kaplja. Oblikovanje in tehnično urejanje: Drago Pečenik. Priprava za tisk: DIC, TOZD Grafika Novo mesto. Tisk: A. Jovanovič, Litija. Naslov uredništva: Litija, Parmova 9, tel.: 881-102. Nenaročenih fotografij in rokopisov ne vračamo. Časopis prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno na dom.

Slovenija
Moja dežela.

mala OGLASA

V Litiji ali bližnji okolici kupim enosobno stanovanje ali garsonjero. Ponudbe sporočite po telefonu: (061) 310-394 v dopoldanskem času.

Prodamo približno 3 ha gozda v Kresniškem vrhu. Informacije po telefonu: 881-591.

AVTOPREVOZNIŠTVO

OSEB in STVARI

JOŽICA BULIČ

Brodarska 14
61270 LITIJA

telefon: doma 882-251
služba 371-320

Opravljamo tudi prevoze kamp prikolic.

SLIKOPLESKARSTVO

Hitro, kvalitetno in poceni opravljam vsa slikopleskarska in fasaderska dela ter polaganje tapet.

Anton Raspotnik
Kresniški vrh 37 (ob železnici)
Kresnice